

#2 “De baptismo” (Περί βαπτίσματος)

Εισαγωγή

Είναι πιθανό να υπήρχε κάποια εισαγωγή που δεν σώζεται, γιατί η πραγματεία αυτή που απαρτίζεται από 20 κεφάλαια αρχίζει μάλλον απότομα. Στο έργο αυτό ο Τερτυλλιανός υπερασπίζεται τη Χριστιανική διδασκαλία περί της αναγκαιότητας του βαπτίσματος προς σωτηρία η οποία αμφισβητήθηκε από μία ιερεία-κήρυκα της Γνωστικής αίρεσης του Γάϊου (*Καϊνίτες*), την οποία αποκαλεί *φαρμακερή οχιά*.

Ουσιαστικά πρόκειται για μια μεθοδολογική ανάλυση στους νεοφώτιστους με σκοπό να τους προφυλάξει από την προπαγάνδα του Γάϊου τονίζοντάς τους τη σπουδαιότητα του υγρού στοιχείου από την απαρχή της δημιουργίας, γεγονός που ενέπνευσε ακόμα και τους ειδωλολάτρες να το χρησιμοποιούν για τις δικές τους βαπτίσεις και καθαρμούς. Το μυστήριο όμως της Χριστιανικής βάπτισης είναι αξιόθαύμαστο, γιατί πραγματικός πνευματικός καθαρμός συντελείται μόνο μέσω του νερού που επεσκίασε κι αγίασε το Πνεύμα του Θεού.

Πριν τη βάπτιση ο υποψήφιος έκανε πολλές προσευχές, νηστείες, ολονυχτίες, και εξομολογήσεις των αμαρτιών του ενώπιον της εκκλησίας. Μετά τη βάπτιση, δι' επιθέσεως χειρών καλούσαν το Άγ. Πνεύμα να έλθει να γεμίσει το πλυμένο και καθαρό «σκεύος».

Μία φορά βαπτίζεται ο Χριστιανός, γι' αυτό απαγορεύεται να μολυνθεί ξανά από θανάσιμη αμαρτία. Υπάρχει βέβαια και η δεύτερη βάπτιση, η βάπτιση στο αίμα, το μαρτύριο.

Το βάπτισμα είναι εξαιρετικά σοβαρό θέμα: χωρίς βάπτιση κανείς δεν έχει σωτηρία, αλλά αν αμαρτήσει ξανά μετά από τη βάπτιση, μπορεί να απωλεσθεί. Γι' αυτό το λόγο η αναβολή της βάπτισης είναι καλύτερη ώστε ο άνθρωπος να συνειδητοποιεί πλήρως τη σοβαρότητα του μυστηρίου και τι συνεπάγεται γι' αυτόν. Ο Τερτυλλιανός συμβουλεύει να μη βαπτίζονται παιδιά - ο νηποβαπτισμός βεβαίως αποκλείεται, αλλά κι η «βάπτιση» των αιρετικών δεν έχει καμία σχέση με τη Χριστιανική βάπτιση, και δεν αναγνωρίζεται από τους Χριστιανούς.

Εκτός του τι είναι βάπτισμα, ποιός το κάνει, τι αποτέλεσμα έχει κ.ο.κ. απαντά σε πολλά επιπλέον ερωτηματικά κι έτσι το έργο αυτό αποτελεί το αρχαιότερο ολοκληρωμένο έργο περί βαπτίσματος.

ΣΕΠΤΙΜΙΟΥ ΤΕΡΤΥΛΛΙΑΝΟΥ ΠΕΡΙ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ (De Baptismo)^(*1)

Κεφάλαιο 1 και 2

-Εισαγωγή-

Η αξία της απλής αυτής τελετής

I. De Sacramento aquae nostrae qua ablutis delictis pristinae caecitatis in vitam aeternam liberamur non erit otiosum digestum istud, instruens tam eos qui cum maxime formantur quam et illos qui simpliciter credidisse contenti, non exploratis rationibus traditionum, temptabilem fidem per imperitiam portant.

1. Ευτυχισμένοι εμείς που το μυστήριο του νερού (*2) μας έπλυνε από τις αμαρτίες του παρελθόντος και μας ελευθέρωσε για την αιώνια ζωή! Η παρούσα πραγματεία θα φανεί χρήσιμη αν διδάξει αυτούς που τώρα «*σχηματίζονται*» (πνευματικά) (*3), αλλά κι εκείνους που αρκούνται απλά να πιστεύουν χωρίς να ερευνούν τις παραδόσεις, (*4) κι έχουν μιά απλοϊκή, αδοκίμαστη πίστη που δεν βασίζεται στην εμπειρία.

2. Διότι μία οχιά της αίρεσης των Καϊνιτών του Γάϊου (*5) που έζησε πρόσφατα εδώ (*6) παρέσυρε πολλούς με τη δηλητηριώδη της διδασκαλία που αποσκοπούσε πρωτίστως **στην κατάργηση της βάπτισης**: βλέπετε είναι στη φύση της οχιάς, της ασπίδας και του βασιλίσκου (*7) να συχνάζουν σε μέρη ξερά και άνυδρα. 3. Αλλά εμείς τα ψαράκια (*8), όπως και ο ΙΧΘΥΣ μας Ιησούς Χριστός (*9), γεννηθήκαμε στο νερό – και μόνο αν παραμείνουμε σ' αυτό είμαστε ασφαλείς. Αυτό το τέρας λοιπόν, που ούτε στον καιρό της αθωότητας (*10) είχε το δικαίωμα να (1 TIM. 2:12) διδάσκει, ξέρει πολύ καλά πως αν βγάλει τα ψαράκια από το νερό θα πεθάνουν.

(*1) Γράφθηκε περί το 196 μ.Χ. (*2) Το ορατό σημείο του βαπτίσματος. Όχι μυστήριο με την ύστερη Εκκλησιαστική έννοια αλλά με την έννοια του ανεμνήνευτου. Π.χ. ο γάμος είναι ένα μυστήριο αφού δύο άνθρωποι που δεν γνώριζαν ο ένας τον άλλο, στη συνέχεια δεν μπορούν ο ένας χωρίς τον άλλο. «*Εν τη Αγία Γραφή ουδαμού απαντάται (ο όρος μυστήριον) εν τη εννοία της ιεράς τελετής, της υπό αισθητόν σημείον μεταδιδούσης υπεραισθητός την αόρατον χάριν του Αγ. Πνεύματος*» Π.Ν Τρεμπέλας, *Δογματική*, τ. 3ος, σ. 11. Ο Τερτυλλιανός χρησιμοποίησε πρώτος τον όρο. (*3) Τους κατηχούμενους. (*4) Τις αποστολικές, «*στήκετε, και κρατείτε τας παραδόσεις ας εδιδάχθητε είτε δια λόγου είτε δι' επιστολής ημών.*» (2 ΘΕΣΣ. 2|Β|:15-KMN). (*5) Οπαδός της αίρεσης των Γνωστικών. Για τους Γνωστικούς κοίτα στα παροράματα. (*6) Στην Καρχηδόνα. (*7) Τρία είδη δηλητηριωδών φιδιών. Σαφές το υπονοούμενο ότι αυτό το είδος αιρετικών δεν είναι απλώς θύματα πλάνης, αλλά πλάσματα φύσει διαφορετικά από τα «*ψαράκια*» που θα αναφέρει παρακάτω. (*8) Λατινικά: *pisciculi*. (*9) *Ιησούς Χριστός Θεού Υιός Σωτήρ*. Τα αρχικά των λέξεων δημιουργούν την ελληνική ακροστοιχίδα Ι.Χ.Θ.Υ.Σ. που ο Τερτυλλιανός χρησιμοποιεί αυτούσια στο λατινικό κείμενο. (*10) Πριν προσχωρήσει στην αίρεση.

Είναι αλήθεια πως τίποτα δεν σκανδαλίζει τους ανθρώπους περισσότερο από την απλότητα του έργου του Θεού συγκρινόμενη με το μεγαλείο του αποτελέσματος

2. 1. Και προσέξτε πως οι διεστραμένες διδασκαλίες υπονομεύουν ή καταρρίπτουν την πίστη χρησιμοποιώντας τα στοιχεία της πίστης σαν όπλα εναντίον της. Είναι αλήθεια πως τίποτα δεν σκανδαλίζει τους ανθρώπους περισσότερο από την απλότητα του έργου του Θεού συγκρινόμενη με το μεγαλείο του αποτελέσματος. Έτσι και σ' αυτή την περίπτωση: επειδή ο άνθρωπος μπαίνει στο νερό απλά και χωρίς πομπώδη επίδειξη (χωρίς παράξενο εξοπλισμό και χωρίς καν έξοδα), βυθίζεται συνοδεία μερικών λέξεων και αναδύεται ελάχιστα πιο καθαρός απ' όσο ήταν όταν μπήκε, **δεν πιστεύουν ότι με αυτό τον τρόπο εξασφάλισε την αιώνια ζωή.**

2. Από την άλλη μεριά, οι ιεροτελεστίες και οι μυσταγωγίες της ειδωλολατρίας προσλαμβάνουν – αν δεν απατώμαι – κύρος και γόητρο λόγω της **επιτηδευμένης μεγαλοπρέπειας** που παρουσιάζουν και της υψηλής δαπάνης που συνεπάγονται. Άθλια απιστία που αρνείται να αναγνωρίσεις τις **κατ'εξοχήν ιδιότητες** του Θεού – **την απλότητα και τη δύναμη!** Δεν είναι θαύμα που το νερό (της βάπτισης) μας καθαρίζει από το ρύπο του θανάτου; Κι επειδή είναι θαύμα, είναι λόγος να μην το πιστεύετε; Ίσα-ίσα, γι' αυτό πρέπει να το πιστέψετε: διότι το κατέξοχήν χαρακτηριστικό του θείου έργου είναι το θαυμαστό που ξεπερνάει (τη λογική). **Κι εμείς θαυμάζουμε – αλλά επειδή πιστεύουμε. Όμως η απιστία θαυμάζει και αρνείται να πιστέψει:** θεωρεί τα απλά πράγματα άχρηστα, και τα ασυνήθιστα αδύνατα. (*11)

3. Αλλά ακόμα κι αν υποθέσουμε πως είναι όπως νομίζετε, **ο Λόγος του Θεού έχει τις απαντήσεις έτοιμες** και στις δύο περιπτώσεις: «*Τα μωρά του κόσμου εξέλεξεν ο Θεός, διά να καταισχύνει τους σοφούς*», και «*Τα αδύνατα παρά ανθρώποις είναι δυνατά παρά τω Θεώ*».

1 ΚΟΡ. 1:27

ΛΟΥΚ. 18:27

II. 1. Sedenim quanta vis est perversitatis ad fidem labefactandam vel in totum non recipiendam, ut ex his eam impugnet ex quibus constat. nihil adeo est quod obduret mentes hominum quam simplicitas divinorum operum quae in actu videtur, et magnificentia quae in effectu repromittitur. et hinc quoque, quoniam tanta simplicitate, si-ne pompa sine apparatu novo aliquo, denique sine sumptu, homo in aqua demissus et inter pauca verba tinctus non multo vel nihilo mundior resurgit, eo incredibilis existimatur consecutio aeternitatis.

(*11) Η πίστη έρχεται να σταθεί στο σημείο που η λογική αδυνατεί να προσχωρήσει. Την ίδια στιγμή όπως ανήτοι άνθρωποι πιστεύουν στην αστρολογία, σε πολιτικούς, σε πομπώδεις εκκλησιαστικές τελετές, κ.α.

Γιατί εφόσον ο Θεός είναι σοφός και παντοδύναμος – ένα γεγονός που το παραδέχονται ακόμα κι εκείνοι που δεν Τον ακολουθούν – σωστά εμπιστεύθηκε τα μέσα για να φέρουν σε πέρας το έργο Του στην μωρία και την αδυναμία, δηλαδή τα αντίθετα της σοφίας και της δύναμης: διότι η πρόκληση αποτελεί κίνητρο για να εκδηλωθεί μία θετική ιδιότητα. (*12)

(1 ΚΟΡ. 1:21)

Κεφ. 3. Μέσα στα νερά γεννήθηκε ο κόσμος μέσα στο νερό γεννιόμαστε και εμείς, φυσικά και πνευματικά

III. Huius memores pronuntiationis tanquam praescriptionis, nihilo minus quam stultum et impossibile sit aqua reformari tractamus. Quod utique ista materia tantae dignationis meruit officium, ut opinor auctoritas liquidum elementi exigenda est. atquin plurima suppetit, et quidem a primordio.

1. Ας μην ξεχνάμε τον παραπάνω κανόνα όσο εξετάζουμε (12α) το αν είναι ανόητο ή αν είναι αδύνατο (να πιστέψουμε) ότι το νερό διαθέτει αναγεννητική δύναμη. (*13) Εφόσον σε αυτή την ουσία αποδίδεται τόσο σημαντική λειτουργία, υποθέτω πως πρέπει να ερευνήσουμε τη σπουδαιότητα του υγρού στοιχείου, που είναι πράγματι πολύ μεγάλη, από την αρχή ακόμα (της δημιουργίας). 2. Γιατί το νερό είναι ένα από τα στοιχεία που – αδιαμόρφωτα ακόμα – ήταν «εν αρχή» κοντά στο Θεό, πριν σχηματιστεί ο κόσμος. «*Εν αρχή*», λέει, «*εποίησεν ο Θεός τον ουρανόν και την γην. Η δε γη ήτο άμορφος και έρημος. Και σκότος επί του προσώπου της αβύσσου. Και Πνεύμα Θεού εφέρετο επί της επιφανείας των υδάτων.*» Οφείλεις να σεβαστείς το υγρό στοιχείο για δύο λόγους: πρώτα γιατί η ηλικία του χάνεται στις απαρχές του χρόνου, και μετά γιατί το Πνεύμα του Θεού το προτίμησε τότε από όλα τα άλλα στοιχεία, ώστε αναπαύθηκε επάνω του. Γιατί τότε το σκοτάδι ήταν εντελώς άμορφο κι όχι στολισμένο με τ' άστρα, η άβυσσος σκοτεινή, η γη αδιαμόρφωτη και ο ουρανός ασχημάτιστος: μόνο το υγρό στοιχείο, όντας υλικό χωρίς ατέλεια, ευχάριστο, απλό, αγνό από τη φύση του, ήταν άξιο να αποτελέσει το «όχημα» της Θείας Παρουσίας.

ΓΕΝ. 1:1-2

(*12) Με άλλα λόγια τους προκαλεί με την απλότητα. (12α) Χρησιμοποιεί τον Ρωμαϊκό νομικό όρο, praescriptionis, που εννοεί ένσταση. (*13) Βεβαίως κάνει αναφορά στο *Κατά Ιωάννη* 3[Γ]:5, όχι όμως με την Μεσαιωνική θεώρηση της αυτόματης βαπτιστικής αναγέννησης, αλλά με την έννοια της συνειδητής απόρριψης της αμαρτίας και ως εκ τούτου μέσω του ορατού σημείου ο άνθρωπος λαμβάνει “άφεση αμαρτιών” και αρχίζει μία νέα ζωή από μηδενική βάση. (Κοίτα: *Περί Μετανοίας*, 6:17)

3. Κι όταν κατόπιν ο Θεός είπε και σχηματίστηκε ο κόσμος, τα νερά πάλι έπαιξαν πρωτεύοντα ρόλο στο σχηματισμό του: διότι διαχωρίζοντας «*ύδατα από υδάτων*» δημιούργησε «*στερέωμα αναμέσον των υδάτων*». Με τη σύναξη των υδάτων σ'ένα τόπο, φάνηκε η ξηρά.

ΓΕΝ. 1:6
(ΓΕΝ. 1:9)

4. Και αργότερα, όταν ο κόσμος είχε διαμορφωθεί και ήταν έτοιμος να δεχθεί κατοίκους, ο Θεός διέταξε πρώτα «*τα ύδατα*» να γεννήσουν «*εν αφθονία νηκτά έμψυχα*». (*14) Το νερό γέννησε τις πρώτες μορφές ζωής – ώστε δεν είναι παράξενο που το νερό της βάπτισης δίνει ζωή.

ΓΕΝ., 1:20

5. Αλλά και ο ίδιος ο άνθρωπος δεν πλάστηκε με την βοήθεια του νερού; Το χώμα που (ο Θεός) πήρε από τη γη ήταν υλικό κατάλληλο για να πλαστεί ο άνθρωπος λόγω της υγρασίας που το είχε διαποτίσει: στην πραγματικότητα, η ξηρά που φάνηκε όταν τα νερά τραβήχτηκαν τέσσερεις μέρες πριν, ήταν ακόμα σε μορφή υγρής λάσπης.

(ΓΕΝ. 2:7)

6. Αν εξακολουθήσω να απαριθμώ όλα αυτά που σχετίζονται με τη σπουδαιότητα του υγρού στοιχείου, με το πόσο σημαντικές δυνάμεις διαθέτει και όλα αυτά που παρέχει στους ανθρώπους, όλες τις χρήσεις, τις λειτουργίες και τα οφέλη του, φοβάμαι ότι θα καταλήξω να γράψω πανηγυρικό του νερού αντί για πραγματεία περί Βαπτίσεως. Παρόλα αυτά, νομίζω ότι πρέπει να αποδείξω πέρα από κάθε αμφιβολία ότι ο Θεός έβαλε στην υπηρεσία των μυστηρίων Του αυτό το υλικό (*15) που χρησιμοποίησε απ' αρχής στο έργο Του. Επίσης (θα αποδείξω ότι) αυτό το στοιχείο από το οποίο εξαρτάται η ζωή πάνω στη γη, μας παρέχει επίσης και την αιώνια ζωή – όταν είναι στην υπηρεσία του Θεού.

(*14) Πραγματικά η ζωή όπως απέδειξε η επιστήμη, γεννήθηκε στην θάλασσα. Με τον ίδιο τρόπο το νερό της βαπτίσεως σβήνει το παρελθόν και δίνει μία νέα ζωή. (*15) Δηλαδή το νερό. Το πόσο ουσιαστικό είναι το βάπτισμα φαίνεται από την σημαντικότητα του στις εθνικές μυθολογίες. Αρα δεν είναι κάποιος νεωτερισμός.

Κεφ. 4. Το βάπτισμα με την ενεργό χάρη του Αγ. Πνεύματος του Θεού γίνεται μέσον καθαρισμού

IV. Sed ea satis erit praecerpsisse in quibus et ratio baptismi recognoscitur prima illa quae iam tunc etiam ipso habitu praenotabatur ad baptismi figuram, dei spiritum qui ab initio super aquas vectabatur super aquas intinctorem moraturum. sanctum autem utique super sanctum ferebatur, aut ab eo quod superferebatur id quod ferebat sanctitatem mutuabatur, quoniam subiecta quaeque materia eius quae desuper imminet qualitatem rapiat necesse est, maxime corporalis spiritalem et penetrare et insidere facilem per substantiae suae subtilitatem. ita de sancto sanctificata natura aquarum et ipsa sanctificare concepit.

1. Πιστεύω πως θα είναι αρκετό να αναφέρω εν συντομία τα γεγονότα που συνηγορούν υπέρ της βάπτισης, ιδιαίτερα το πρωταρχικό εκείνο που, αν και σε τόσο παρωχημένη εποχή, ήταν η **προφητική εικόνα κι ο τύπος της βάπτισης**: μιλάμε για το Πνεύμα του Θεού που «εφέρετο επί της επιφανείας των υδάτων», όπως τώρα αιωρείται πάνω από το νερό της βάπτισης. Το `Αγ. Πνεύμα πάνω από το άγιο στοιχείο – ή μάλλον το στοιχείο το αγιασμένο από Εκείνον που το επισκιάζει. Κάθε ουσία που επισκιάζεται παίρνει την ιδιότητα αυτού που την επισκιάζει, ιδιαίτερα όταν υλικό επισκιάζεται από πνευματικό, διότι το πνευματικό διαποτίζει το υλικό, μεταδίδοντάς του την ιδιότητά του. `Ετσι και η φύση των υδάτων, που αγιάστηκε από το `Αγιο Πνεύμα, απέκτησε την δύναμη να αγιάζει>(*16)

ΓΕΝ. 1:2

2. –«Μα», θα ρωτήσει κάποιος, «βαφτιζόμαστε στα ίδιο νερό που υπήρχε την εποχή της Γένεσης;» Βέβαια δεν είναι ακριβώς το ίδιο, αλλά από μια άποψη είναι: γιατί το νερό είναι ένα παρόλες τις ξεχωριστές περιπτώσεις, και οι ιδιότητες που έχει το νερό γενικά, υπάρχουν σε κάθε είδος και κατηγορία (ύδατος).

3. Ως εκ τούτου **δεν έχει καμία διαφορά αν κάποιος πλυθεί σε θάλασσα ή σε στέρνα, σε ποτάμι ή σε πηγή, σε λίμνη ή σε κοίτη ποταμού**, όπως δεν υπάρχει διαφορά στις βαπτίσεις που ο Ιωάννης τέλεσε στον Ιορδάνη και ο Πέτρος στον Τίβερι. (*17) Αλλά και το νερό στο οποίο ο Φίλιππος βάπτισε τον ευνούχο όταν ταξίδευε, του έδωσε την ίδια σωτηρία: ούτε περισσότερη, ούτε λιγότερη.

(ΜΑΤΘ. 3:6)

(ΠΡΑΞ. 8:38)

(*16) Πρόκειται για την “δι’ ορατών σημείων επενεργούσα Θεία χάρη”. Παράδειγμα τα μαντήλια του απ. Παύλου (ΠΡΑΞ. 19[ΙΘ]:12), η επάλειψη με λάδι (ΙΑΚ. 5[Ε]:14), κ.α. (*17) `Όταν εργαζόταν το έργο του Θεού στην Ρώμη. (1 ΠΕΤΡ. 5[Ε]:13-Ο Κλήμης Ρώμης βεβαιώνει ότι υπηρετήσε στην Ρώμη).

4. Σαν συνέπεια λοιπόν εκείνου του αρχαίου προνομίου των υδάτων, κάθε είδος νερού αποκτά – *μετά από επίκληση του Θεού* – τη μυστηριώδη δύναμη να εξαγιάζει. Διότι το Πνεύμα αμέσως κατεβαίνει από τον ουρανό, **στέκεται επάνω στο νερό και το αγιάζει**, δηλαδή του μεταδίδει την δική Του ιδιότητα: τότε εκείνο απορροφά την ικανότητα να εξαγιάζει.

Μπορούμε επίσης να παρομοιάσουμε την βάπτισμα με την απλή πράξη του καθαρισμού, κατά την οποία χρησιμοποιούμε το νερό για να πλυθούμε από την βρωμιά: το ίδιο συμβαίνει και με τις αμαρτίες μας, που το νερό της βάπτισμας «πλένει» και μας καθαρίζει από τον μολυσμό τους.

5. Μπορούμε επίσης να παρομοιάσουμε την βάπτισμα με την απλή πράξη του καθαρισμού, κατά την οποία χρησιμοποιούμε το νερό για να πλυθούμε από την βρωμιά: το ίδιο συμβαίνει και με τις αμαρτίες μας, που το νερό της βάπτισμας «πλένει» και μας καθαρίζει από τον μολυσμό τους. Και καθώς οι αμαρτίες δεν είναι ορατές στην σάρκα (αφού κανείς δεν έχει στο δέρμα του τις κηλίδες της ειδωλολατρίας, της μοιχείας ή της κλοπής), (*18) οι άνθρωποι αυτοί είναι βρώμικοι στο πνεύμα, γιατί από το πνεύμα προέρχεται η αμαρτία, και αυτό κυριαρχεί επί της σάρκας. Βέβαια το σώμα και το πνεύμα μοιράζονται την ενοχή: το πνεύμα επειδή διατάζει και το σώμα επειδή υπακούει δουλικά. Γι' αυτό λοιπόν, όταν το νερό – με τη μεσολάβηση του αγγέλου – αποκτήσει την ικανότητα να καθαρίζει από αμαρτίες, πλένει τον υλικό φορέα του πνεύματος χαρίζοντας στη σάρκα πνευματική κάθαρση. (*19)

Κεφ. 5. Μπορεί και οι εθνικοί να κάνουν τελετουργίες με το νερό αλλά αυτό δεν είναι βάπτισμα καθαρισμού

1. Τώρα θα μου πείτε ότι λαοί χωρίς την παραμικρή γνώση των πνευματικών αληθειών, αποδίδουν δυνάμεις στα είδωλά τους μέσω της ίδιας λειτουργίας του νερού. Αυτοί όμως πλανώνται, γιατί το νερό που χρησιμοποιούν δεν έχει καμία απολύτως πνευματική δύναμη. Διότι η τελετουργική μύησή τους στη λατρεία κάποιας (*20) Ἴσιδος και κάποιου Μίθρα (*21), **δεν είναι παρά ένα μπάνιο.** (*22)>

V. Sedenim nationes extraneae ab omni intellectu spiritalium potestatem eadem efficacia idolis suis subministrant. sed viduis aquis sibi mentiuntur. Nam et sacris quibusdam per lavacrum initiuntur Isidis alicuius aut Mithrae.

(*18) Ομιλεί για θανάσιμες αμαρτίες και είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα του καθαρισμού. (*19) Οι άγγελοι είναι παρόντες στην εκκλησία (1 ΚΟΡ., 11:10) και ενεργούν τις δυνάμεις και χορηγούν την χάρη. Είναι χαρακτηριστική εικόνα της πλήρωσης του προφήτη από τον παρακείμενο άγγελο όπως την περιγράφει ο Ερμάς: 11η Εντολή, 1:9. (*20) Όταν ο Τερτυλλιανός μιλά υποτιμητικά για το ουσιαστικό που ακολουθεί, χρησιμοποιεί χαρακτηριστικά το επίθετο «κάποιος». Παρόμοιες αναφορές συναντώνται και στις Γραφές. (*21) Αυτοί οι δύο ξενόφερτοι θεοί ήταν πολύ δημοφιλείς στη Ρωμαϊκή επικράτεια. Η Ἴσις (μητέρα-θεά των Αιγυπτίων) ετιμάτο ιδιαίτερα από τις γυναίκες, και ο Μίθρας (ηλιακή θεότης των Περσών) από τους άνδρες.

Αλλά και στα είδωλά τους αποδίδουν τιμές πλένοντάς τα. Επίσης τηρούν το έθιμο του τελετουργικού εξαγνισμού, δηλαδή ραντίζουν με νερό τα κτήματά τους, τα σπίτια τους, τους ναούς τους, ακόμα κι ολόκληρες πόλεις. (*23) Είναι αλήθεια ότι κατά την διάρκεια των εορτασμών προς τιμήν του Απόλλωνα (*24) και του Πελούσιου (*25) οι λατρευτές βυθίζονται σε νερό κι έχουν την αναίδεια να δηλώνουν ότι το κάνουν για να αναγεννηθούν και να συγχωρηθούν για την αθέτηση των όρκων τους. Αλλά και στην αρχαία εποχή, αυτοί που έκαναν φόνο εθεωρούντο μολυσμένοι κι αναζητούσαν νερό με εξαγνιστική δύναμη.

*Οι ειδω-
λολάτρες - τη-
ρούν το έθιμο
του τελετουρ-
γικού εξαγνι-
σμού, δηλαδή
ραντίζουν με
νερό τα κτή-
ματά τους, τα
σπίτια τους,
τους ναούς
τους, ακόμα
κι ολόκληρες
πόλεις*

2. Αν λοιπόν το νερό ως μέσον καθαριού ανέκαθεν ενέπνεε στους ειδωλολάτρες την ελπίδα του εξαγνισμού, σκεφτήτε πόση αληθινή δύναμη εξαγνισμού αποκτά από την εξουσία του Θεού, ο οποίος του έχει δώσει όλες τις ιδιότητές του. Κι αν υποθέτουν ότι το νερό αποκτά τέτοιες ιδιότητες όταν χρησιμοποιείται για θρησκευτικούς σκοπούς, *(πείτε μου), υπάρχει καλύτερη θρησκεία από αυτή του ζωντανού Θεού;*

3. Εδώ βλέπουμε το ζήλο του διαβόλου, που, ανταγωνιζόμενος τα πράγματα του Θεού, βαπτίζει κι αυτός τους δικούς του. Αλλά βέβαια καμία ομοιότητα δεν υπάρχει: μήπως πρόκειται ο ακάθατος να καθαρίσει, ο καταστροφέας να ελευθερώσει, ο καταδικασμένος να απαλλάξει; Κι αν το κάνει, το δικό του έργο δε θα καταστρέψει – καθαρίζοντας τις αμαρτίες που ο ίδιος ενέπνευσε; **Παραθέτω αυτές τις παρατηρήσεις σαν μαρτυρία κατά των ανθρώπων που απορρίπτουν την πίστη μας επειδή δεν πιστεύουν τα πράγματα του Θεού, ενώ από την άλλη μεριά πιστεύουν τις απομιμήσεις τους που προέρχονται από τον εχθρό. (*26)**

**απορρί-
πτουν την
πίστη μας
επειδή δεν
πιστεύουν τα
πράγματα του
Θεού, ενώ
από την άλλη
μεριά πιστεύ-
ουν τις απο-
μιμήσεις τους
που προέρχο-
νται από τον
εχθρό**

(*22) Και το νηπιobάπτισμα που γίνεται χωρίς την συναίνεση του νηπίου, ουσιαστικά είναι ένα μανιάρισμα.

(*23) Οι ραντισμοί λοιπόν των Μεσαιωνιστών με *αγιασμένο νερό* είναι κατάλοιπο της ειδωλολατρίας. (*24) Πρόκειται για τους αγώνες προς τιμήν του Απόλλωνα, *Ludi Apollinares*, που γιορτάζονταν με ιδιαίτερη λαμπρότητα στην Ρώμη. (*25) Ανεξ ακρίβωτο αν πρόκειται για τον Σέραπι ή άλλη θεότητα. Δεν είναι η πρώτη φορά που ο Τερτυλιανός αποτελεί τη μοναδική ιστορική πηγή για τις παγανιστικές θρησκείες. (*26) Οι άνθρωποι πιστεύουν στις απομιμήσεις του σατανά, ψευδοθαύματα κ.λ.π., αλλά όχι στην αλήθεια. Ο Μ. Πρίντζης σε μια δική του μετάφραση του «*De Baptismo*», αποδίδει το χωρίο αυτό ως εξής: «*Όσα λέγω, είναι επιχείρημα εναντίον εκείνων οι οποίοι αρνούνται την πίστη, απο τη στιγμή που δεν πιστεύουν απόλυτα στις ενέργειες του Θεού, ενώ πιστεύουν αντίθετα στις μιμήσεις παρομοίων θείων ενεργειών εκ μέρους εκείνου που απλώς ξέρει πηθικίζοντας, να μιμείται τον Θεό.*»

4. Μήπως άλλες φορές δεν έρχονται ακάθαρτα πνεύματα πάνω απ'τα νερά – κι' αυτό δεν είναι πνευματικό μυστήριο – μιμούμενα την κίνηση του Αγίου Πνεύματος που «εφέρετο επί της επιφανείας των υδάτων»; Αυτό συμβαίνει σε σκιερές πηγές κι ερημικά ρυάκια, σε δεξαμενές λουτρών, υδραγωγούς και στέρνες σπιτιών, και πηγάδια όπου άνθρωποι χάνονται – το δίχως άλλο υπό την επιρροή κακόβουλων πνευμάτων. Επίσης χρησιμοποιούμε λέξεις όπως «*λυμφατικός*» και «*υδροφοβικός*» γιά ανθρώπους στους οποίους το νερό έχει δημιουργήσει μιά μορφή τρέλλας ή φοβίας.

ΓΕΝ. 1:2

ΙΩΑΝ. 3:4

5. Αναφέρθηκα σε όλα αυτά γιατί: αν ο σκοτεινός άγγελος του πονηρού χρησιμοποιεί τόσο συχνά το στοιχείο αυτό γιά την απώλεια των ανθρώπων, πώς είναι τόσο δύσκολο να πιστέψετε ότι η παρουσία του αγίου αγγέλου του Θεού επιδρά στη φύση του νερού με σκοπό την σωτηρία μας; Και δεν είναι πρωτάκουστη η ανάμειξη των αγγέλων στα νερά – υπάρχει το εξής προηγούμενο: στην κολυμβήθρα της Βηθεσδά «*άγγελος κατέβαινε ... και ετάραττε το ύδωρ*». Όσοι είχαν προβλήματα υγείας τον περίμεναν. Κι όποιος κατέβαινε στο νερό πρώτος, γινόταν υγιής. Αυτή η εικόνα της σωματικής θεραπείας προφήτευε την πνευματική θεραπεία (*27), σύμφωνα με την αρχή κατά την οποία **τα υλικά πράγματα πάντα προηγούνται, και αποτελούν την εικόνα των πνευματικών.**

ΙΩΑΝ. 5:4

6. Καθώς λοιπόν η χάρις του Θεού ξεχύθηκε στους ανθρώπους, μεγαλύτερη δύναμη δόθηκε στο νερό και στον άγγελο. (*28) Αυτό που πριν θεράπευε σωματικές ασθένειες, τώρα θεραπεύει το πνεύμα. Αυτό που έδινε προσωρινή σωτηρία, τώρα μας αποκαθιστά στην αιωνιότητα. Αυτό που μας ελευθέρωνε «*κατά καιρόν*», τώρα καθημερινά σώζει ανθρώπους από τον θάνατο, πλένοντάς τους από τις αμαρτίες τους. **Αφαιρεί από τον άνθρωπο την ενοχή, και τον απαλλάσσει από την τιμωρία.**

(*27) Της βάπτισης. (*28) “*λειτουργικά πνεύματα εις διακονίαν αποστελλόμενα διά τους μέλλοντας κληρονομείν σωτηρίαν*” (υπηρετικά πνεύματα που αποστέλλονται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους για εκείνους που πρόκειται να κληρονομήσουν την σωτηρία) - ΕΒΡ. 1[Α]:14-ΚΜΝ-Λογ. Για πιο αναλυτικά σχόλια κοιτά στους «*Αποστολικούς Πατέρες*» των εκδόσεων Ορος, στο βιβλίο του Ερμά.

7. Κι έτσι αυτός που στο παρελθόν δημιουργήθηκε «κατ' εικόνα Θεού» αποκαθίσταται και «καθ' ομοίωσίν Του». (*29) Η «εικόνα» αφορά την εξωτερική εμφάνιση, η «ομοίωσις» την αιωνιότητα. Διότι ο άνθρωπος αποκτά ξανά το Πνεύμα του Θεού, το οποίο ενεφύσησε ο Θεός σ' αυτόν και κατόπιν το έχασε λόγω της αμαρτίας.

ΓΕΝ. 1:26

Κεφάλαια 6,7,8

Στο βάπτισμα μέσα στο αγιασμένο νερό δεν λαμβάνουμε το Άγ. Πνεύμα

VI. 1. Non quod in aqua spiritum sanctum consequimur, sed in aqua emundati sub angelo spiritui sancto praeparamus. hic quoque figura praecessit. sicut enim Ioannes antepaercurator domini fuit praeparans vias eius, ita et angelus baptismi arbiter superventuro spiritui sancto vias dirigit abolitione delictorum, quam fides impetrat obsignata in patre et filio et spiritu sancto.

6. 1. Δεν λέω πως λαμβάνουμε το Άγ. Πνεύμα μέσα στο νερό, (*30) αλλά πως προετοιμαζόμαστε γι' Αυτό με τον καθαρισμό του νερού μέσω της ενέργειας του αγγέλου. Κι εδώ υπάρχει παράδειγμα που έχει προηγηθεί: καθώς ο Ιωάννης ήταν ο προάγγελος του Κυρίου και «ετοιμάζε την οδόν Του», έτσι ο άγγελος-μεσάζων της βάπτισης προετοιμάζει την οδό για να έρθει το Πνεύμα το Άγιο. Αυτό επιτυγχάνεται με τον καθαρισμό των αμαρτιών που κατορθώνει η πίστη (*31) η οποία σφραγίζεται από τον Πατέρα, τον Υιό και το Πνεύμα το Άγιο.

Δεν λέω πως λαμβάνουμε το Άγ. Πνεύμα μέσα στο νερό, αλλά πως προετοιμαζόμαστε γι' Αυτό με τον καθαρισμό

ΙΩΑΝ. 3:3

2. Διότι αν «επί στόματος τριών μαρτύρων θέλει βεβαιούσθαι πας λόγος» πόσο μάλλον η δωρεά του Θεού! Η ευλογία αυτή μας εξασφαλίζει τα ίδια Πρόσωπα ως μεσίτες της πίστης και εγγυητές της σωτηρίας μας, και ο αριθμός των θείων ονομάτων κάνει βεβαία την ελπίδα μας. Αλλά αν η μαρτυρία της πίστης μας και η διαθήκη της σωτηρίας μας βασίζεται στο λόγο των Τριών, πρέπει να αναφέρουμε και την Εκκλησία γιατί «όπου είναι τρεις συνηγμένοι», δηλαδή ο Πατέρας, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα, εκεί είναι η Εκκλησία ως σώμα των Τριών. (*32)

ΔΕΥΤ. 19:15

ΜΑΤΘ. 18:20

(*29) Ο σκοπός του Θεού είναι η δημιουργία του ανθρώπου κατά την εικόνα Του (ιδιότητες, δηλ. σοφία, εξερεύνηση, ανέλιξη) και κατά την ομοίωση Του (δηλ. τον χαρακτήρα, πραότητα, δικαιοσύνη κ.λ.π.). Οι άνθρωποι έχουν το κατ' εικόνα γι' αυτό ετοιμάζονται να ταξιδέψουν στον Άρη, αλλά δεν έχουν το κατ' ομοίωση. Στο δεύτερο οδηγεί η διαδικασία της μεταμόρφωσης, μετάνοια-πίστη-βάπτισμα στο νερό-χρίσμα Αγ. Πνεύματος-μαθητεία-πνευματική ζωή, κ.λ.π. (*30) Κάνει σαφή διαχωρισμό απορρίπτοντας όλη την Προτεσταντική Ευαγγελική θεολογία. Το μυστήριο του Βαπτίσματος είναι διαφορετικό από το μυστήριο του Χρίσματος. Βέβαια το Χρίσμα όπως γίνεται αοράτως και αναισθήτως δεν αποτελεί παρά μία φανταστική προέκταση του νηπιοβαπτίσματος. (*31) Βεβαίως μέσω του βαπτίσματος. Ο Γρηγόριος Νύσσης (+395) απορρίπτει κάποια ασυνείδητη βαπτιστική αναγέννηση. Κοίτα: *Περί Μετανοίας*, υποσημ. #27, σ. 47. (*32) Πρόκειται για προ-Νικαϊκή θεολογία για το λόγο αυτό τα τρία πρόσωπα αμέσως ταυτίζει με τον αριθμό των τριών ονομάτων (Πατήρ-Υιός-Άγιο Πνεύμα).

7. 1. Όταν βγούμε από το νερό μας χρίσονται με ευλογημένο λάδι, σύμφωνα με την αρχαία συνήθεια κατά την οποία έχριαν τους ιερείς με λάδι από ένα κέρασ. (*33) Αυτή η συνήθεια επικράτησε από τότε που ο Μωϋσής έχρισε τον Ααρών και απ'αυτό ονομάστηκε «κεχρισμένος». Το χρίσμα, όταν έγινε πνευματικό, έδωσε το όνομά του και στον Κύριο, ο οποίος εχρίσθη με το πνεύμα του Πατέρα Θεού, όπως γράφει στις Πράξεις: «Διότι συνήχθησαν επ'αληθείας εναντίον του αγίου παιδός σου Ιησού τον οποίον έχρισας». 2. Έτσι και σε μας: το χρίσμα έχει υλική υπόσταση αλλά μας παρέχει πνευματικά ωφέλη, (*34) ακριβώς όπως η πράξη της Βάπτισης – το γεγονός της καταβύθισης μέσα σε νερό – έχει πνευματικό αποτέλεσμα τη λύτρωση από τις αμαρτίες μας.

(1 ΣΑΜ. 16:13)

ΕΞ. 30:30

ΛΕΥΤ. 8:12

ΜΑΤΘ. 1:6

ΠΡΑΞ. 4:27

8. 1. Κατόπιν «επιθέτουν χείρας» γιά να μας ευλογήσουν, και γιά να καλέσουν και κλωσορίσουν το Άγιο Πνεύμα. (*35) Η ανθρώπινη εφευρετικότητα ενώνει τον αέρα με το νερό, (*36) και τα χέρια που τοποθετούνται επάνω (*37) ζωντανεύουν την ένωση των δύο στοιχείων παράγοντας χαρακτηριστικούς ήχους. Έτσι και ο Θεός με το δικό Του όργανο (*38) παράγει νότες πνευματικής έξαρσης (*39) μέσω της «επιθέσεως αγίων χειρών».

VII. 1. Exinde egressi de lavacro perungimur benedicta unctione de pristina disciplina qua ungui oleo de cornu in sacerdotium solebant, ex quo Aaron a Moyse unctus est. unde christus dicitur a chrismate quod est unctio, quae <et> domino nomen accommodavit, facta spiritalis quia spiritu unctus est a deo patre: sicut in Actis, Collecti sunt enim vero in ista civitate adversus sanctum filium tuum quem unxisti. ...

VIII. 1. Dehinc manus imponitur per benedictionem advocans et invitans spiritum sanctum. sane humano ingenio licebit spiritum in aquam arcessere et concorporationem eorum accommodatis desuper manibus alio spiritu tantae claritatis animare,

Ο όρος “πρόσωπα” αναλύεται στο έργο του “Adversus Praxeam” (Κατα Πραξέα) μια διατριβή κατά του πατροπασιχίτη και αντι-μοντανιστή Πραξέα που περιέπεσε στην αίρεση της ταύτισης των τριών υποστάσεων /διαστάσεων της Θεότητας. Εκεί δηλώνει ότι ο «Θεός αποτελείται από μια ουσία σε τρία πρόσωπα», με την έννοια των νομικών προσώπων π.χ. ΝΠΙΔ, όχι τριών ατόμων που οδηγεί στην τριχοτόμηση της θεότητας, πράγμα που και αυτό αποτελεί αίρεση: “Δεν απαριθμούμε συνθέτοντας, αφ’ ενός κάνοντας προσαύζηση σε πλήθος, ένα και δύο και τρία λέγοντες, διότι ούτε πρώτο, ούτε δεύτερο, ούτε τρίτο, ‘ΕΓΩ ΓΑΡ ΘΕΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΕΓΩ ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ’, (ΗΣ., 44:6)...το ιδιάζον των υποστάσεων ομολογούμε και επιμένουμε στην Μοναρχία.” Βασύλειος Καισαρείας (+379), Περί Αγ. Πνεύματος, Λόγος 50. “Κοινό πρόσωπο δείχει η Γραφή του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος και μία εικόνα και την ίδια ομοίωση, γι’ αυτό το ρηθέν, “ΑΣ ΚΑΝΩΜΕΝ ΑΝΘΡΩΠΙΟ ΚΑΤ’ ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΚΑΤ’ ΟΜΟΙΩΣΙΝ ΗΜΩΝ”(ΓΕΝ. 1[Α]:26) αυτό δηλώνει” Γρ. Νύσσης (+395), Επιστολή προς Τελεσεφόρο. Ο όρος υπόσταση έχει διττή έννοια ύπαρξη και διάσταση. (*33) Στην Καινή Διαθήκη η επάλειψη με λάδι γίνεται μόνο στους ασθενείς. (ΙΑΚ. 5[Ε]:14). Μάλλον σε συνδυασμό με την επίθεση των χειρών το έκαναν και σε άλλες περιπτώσεις αντιγράφοντας τον τρόπο Χρίσματος της Παλαιάς Διαθήκης. (*34) Αυτό είναι η “δι’ ορατών σημείων επενεργούσα Θεία χάρη”. (*35) Πρόκειται για μία επίκληση να έλθει η χάρη του Αγ. Πνεύματος. Ενίοτε γινόταν και βάπτισμα ή πλήρωση στο Αγ. Πνεύμα με ορατά σημεία. Λήψη του Αγ. Πνεύματος αοράτως και αναισθητως δεν υπάρχει κατά τον Συμεών τον Νέο Θεολόγο (950-1002): “Κατανοητώς και αντιληπτώς γίνεται η ενοίκηση της τρισυποστάτου Θεότητας ... εάν κάποιος λέγει ότι χωρίς γνώση και αισθήση (αναισθητώς) λαμβάνει κατέχει ο πιστός το Αγ.Πνεύμα βλασφημεί και ψεύτη κάνει τον Χριστό ο Οποίος είπε: Ποταμοί ύδατος ζώντος θα εξέλθουν από την κοιλίαν αυτού”(Πρακτικά & Θεολογικά κεφάλαια, 3,7,43). (*36) Ομιλεί γιά αρχαίο μουσικό όργανο του νερού, που είχε εφεύρει ο Κτησίβιος από την Αλεξάνδρεια (κατά άλλους από τον Αρχιμήδη) και ήταν πολύ δημοφιλές στη Ρώμη της εποχής του Νέρωνα. (*37) Στο όργανο. (*38) Τον βαπτισθέντα. (*39) Η βάπτισή στο Άγιο Πνεύμα. Αλλού ο Τερτυλλιανός δηλώνει: “...(ο αιρετικός Μαρκίωνας)...ας βγάλει ένα ψαλμό, μιά προσευχή...έστω μια ερμηνεία γλωσσών ... τώρα όλα αυτά τα σημεία εκπορεύονται από την πλευρά μας χωρίς δυσκολία και είναι σύμφωνα με τους νόμους ... του Πνευματός” (Κατά Μαρκίωνος, V:8:1-10)

2. Sed est hoc quoque de veteri sacramento quo nepotes suos ex Ioseph, Ephrem et Manassem, Iacob [capitibus] impositis et intermutatis manibus benedixit, et quidem ita transversim obliquatis in se ut Christum deformantes iam tuncportenderent benedictionem in Christo futuram.

2. Κι αυτό επίσης προέρχεται από την αρχαία μυστηριακή τελετή με την οποία ο Ιακώβ ευλόγησε τους εγγονούς του Εφραίμ και Μανασσή, τους γιούς του Ιωσήφ, βάζοντας τα χέρια του στα κεφάλια τους και μετά εναλλάσσοντάς τα χιαστί (*40) – ως σύμβολο του Χριστού – προφητεύοντας με αυτό τον τρόπο ότι η ευλογία θα ερχόταν στο πρόσωπο του Χριστού. (ΓΕΝ. 48:14)

3. Τότε το Πανάγιο Πνεύμα αγαλλόμενο κατέρχεται από τον Πατέρα, **επάνω σε καθαρισμένα και ευλογημένα σώματα.** (*41) Αιωρείται πάνω από το νερό της Βάπτισης όπως «εφέρετο επί της επιφανείας των υδάτων» σε εκείνη την αρχαία εποχή. ΓΕΝ. 1:2

Όταν ο Κύριος βαπτίστηκε «είδε το Πνεύμα του Θεού καταβαίνον ως περιστεράν και ερχόμενον επ'αυτόν»: έτσι η φύση του Αγίου Πνεύματος συμβολίζεται από ένα απλό και αθώο πλάσμα, διότι και στη φυσιολογία του ακόμα το περιστέρι δεν έχει χολή. (*42) ΜΑΤΘ. 3:16

4. Γι' αυτό ο Κύριος λέει: «Γίνεσθε απλοί ως αι περιστεραί», δίνοντας μιά ένδειξη για τον τύπο που προηγήθηκε. Μετά από τον κατακλυσμό – που καθάρισε τον κόσμο από τις προηγούμενες αμαρτίες του «βαπτίζοντάς» τον θα λέγαμε μέσα στο νερό – η περιστερά έγινε άγγελος ειρήνης φέρνοντας στη γη το μήνυμα ότι η θεία οργή πέρασε, όταν γύρισε στην κιβωτό με το κλαδί της ελιάς, που ακόμα και οι εθνικοί θεωρούν σύμβολο της ειρήνης. ΜΑΤΘ. 10:16 (ΓΕΝ. 8:10-11)

Με παρόμοιο τρόπο η περιστερά του Αγίου Πνεύματος αποστέλλεται από τον ουρανό όπου βρίσκεται η Εκκλησία (*43) που είναι τύπος της κιβωτού, και φέρνει την ειρήνη του Θεού στη γη που είναι το σώμα μας, καθώς αναδυόμαστε από το νερό μετά τον καθαρισμό των παλαιών αμαρτιών μας.

(*40) Σχηματίζοντας το σταυρό, αλλά και το σχήμα «X», που είναι το αρχικό γράμμα του ονόματος του Χριστού στα ελληνικά. (Ας μην ξεχνούμε πως τα εναγγέλια γράφτηκαν στα ελληνικά). (*41) “το Πνεύμα δε το Άγιον ό έδωκεν ο Θεός τοις πειθαρχούσιν αυτό.”(ΠΡΑΞ., 5[E]:32). (*42) Αυτό το πίστευαν οι αρχαίοι, όμως δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Οι πατέρες ορισμένες φορές αναφέρονται στα επιστημονικά δεδομένα της εποχής τους, πολλά από τα οποία σήμερα βέβαια έχουν ξεπερασθεί. (*43) Η θριαμβεύουσα Εκκλησία στον ουρανό σε αντίθεση με την στρατευομένη στην γη.

5. Αλλά ο κόσμος αμάρτησε και πάλι – ως εκ τούτου (θα πείτε) η παρομοίωση της Βάπτισης με τον Κατακλυσμό δεν ισχύει. Μα γι'αυτό (2 ΠΕΤΡ. 3:7) το λόγο **ο κόσμος θα καταστραφεί διά πυρός**, όπως ακριβώς ο άνθρωπος που μετά τη Βάπτιση αμαρτάνει και πάλι: κι αυτό οφείλουμε να το πάρουμε σαν προειδοποίηση.

Κεφ. 9. Η Αγία Γραφή είναι γεμάτη από εικόνες με ευλογημένο νερό

9. 1. Δείτε πόσες μαρτυρίες της φύσης, πόσες παροχές της χάρης, πόσα εξωτερικά τυπικά της θρησκείας, πόσα πρότυπα, πόσες προετοιμασίες και πόσες ικεσίες έχουν καθιερώσει την ιερή χρήση του νερού! Και πρώτα το παράδειγμα του λαού Ισραήλ: όταν ελευθερώθηκε από την Αιγυπτιακή δουλεία, ξέφυγε από το βασιλιά της Αιγύπτου διασχίζοντας το νερό, και το νερό (ΕΞ. 14:28) κατέστρεψε το Φαραώ με όλο το στρατό του. **Εδώ φαίνεται ολοκάθαρα το μυστήριο της Βάπτισης: ο άνθρωπος ελευθερώνεται από τον παρόντα κόσμο με τη βοήθεια του νερού, και αφήνει πίσω του τον πρώην τυρανικό αφέντη του το διάβολο, νικημένο μέσα στο νερό.**

2. Επίσης: η ράβδος του Μωϋσή θεράπευσε τα νερά που ήταν πικρά, και τα έκανε γλυκά, χρήσιμα κι ευεργετικά. **Το ξύλο ήταν ο Χριστός.** Εκείνος έκανε γλυκά τα ρυάκια του φυσικού ανθρώπου, που ήταν κάποτε δηλητηριασμένα και πικρά, μέσα στα θεραπευτικά νερά της Βάπτισης.

3. Αυτό είναι το νερό που ανάβλυσε γιά τον λαό «από πνευματικής πέτρας ακολουθούσης». Διότι αν «η πέτρα ήτο ο Χριστός» βλέπουμε χωρίς αμφιβολία πως η Βάπτιση ευλογήθηκε μέσω του νερού στον Χριστό.

Πόσο μεγάλη χάρη έχει το νερό στην παρουσία του Θεού και του Χριστού Του, γιά την επικύρωση της Βάπτισης!

IX. 1. Quot igitur patrocinia naturae, quot privilegia gratiae, quotsollemnia disciplinae, figurae praestructiones praedicationes, religionem aquae ordinauerunt. primum quidem, cum populus de Aegypto [libere] expeditus vim regis Aegypti per aquam transgressus evadit, ipsum regem cum totis copiis aqua extinguit. quae figura manifestior in baptismi Sacramento? liberantur de saeculo nationes per aquam scilicet, et diabolium dominatorem pristinum in aqua oppressum derelinquunt.

4. Πάμπολλα περιστατικά από τη ζωή του Χριστού συνδέονται με το νερό. Ο ίδιος ο Κύριος βαπτίζεται στο νερό. Με νερό κάνει αρχή των θαυμάτων Του μετατρέποντάς το σε κρασί, όταν προσκαλείται στον γάμο. Όταν μιλά προσκαλεί «τους διψώντες» να πιούν από το δικό Του νερό που είναι «πηγή ύδατος αναβλύζοντας εις ζωήν αιώνιον». Όταν διδάσκει για την αγάπη, προτείνει μεταξύ των άλλων έργων της αγάπης το να προσφέρουμε στον ενδεή «ένα ποτήρι νερό». Ξεκουράζεται στο πηγάδι, περπατά επάνω στο νερό, διασχίζει τα νερά με ευχαρίστηση, υπηρετεί τους μαθητές με νερό. (*44) Η μαρτυρία της Βάπτισης (*45) συνεχίζεται και στο πάθος Του: με νερό θα πλύνει ο Πιλάτος τα χέρια του πριν τη σταύρωση και νερό έτρεξε απ' την πλευρά του Κυρίου όταν τον λόγχισε ο στρατιώτης την ώρα που ήταν επάνω στο σταυρό.

(ΜΑΤΘ. 3:16, 10:42, 14:25, 34
ΙΩΑΝ., 2:7-9, 4:6, 4:14, 13:5)

X. Diximus quantum medio-critati nostrae licuit de universis quae baptismi religionem instruunt. nunc ad reliquum statum eius aequae ut potero progrediar de quaestiuiculis quibusdam. baptismus a Ioanne denuntiatus iam tunc habuit quaestionem ab ipso quidem domino propositam ad pharisaeos, caelestisne is baptismus esset an veto terrenus: de quo illi non valuerunt constanter respondere, utpote non intelligentes quia nec credentes.

Κεφάλαιο 10. Το ουράνιο βάπτισμα του Ιωάννη

1. Μέχρι τώρα μίλησα, όσο μου επέτρεψαν οι μικρές μου δυνάμεις, για όλα τα στοιχεία που καθιστούν το νερό τόσο σπουδαίο από θρησκευτικής απόψεως. Θα συνεχίσω τώρα με τις υπόλοιπες βασικές ιδιότητές του, όσον αφορά κάποια ελάσσονα θέματα. Το θέμα της Βάπτισης (που εκήρυττε ο Ιωάννης) είχε τεθεί ήδη από τον Κύριο, όταν ρώτησε τους Φαρισαίους αν η βάπτισμα αυτή ήταν «εξ ουρανού» ή «εξ ανθρώπων». Δεν μπόρεσαν να δώσουν μία θαρραλέα απάντηση αφού δεν κατάλαβαν, λόγω του ότι δεν πίστευαν. (*46)

ΜΑΡΚ. 11:30

2. Εμείς όμως, που η κατανόησή μας είναι ανάλογη με την πίστη μας, εκφράζουμε την άποψη πως το βάπτισμά του ήταν πράγματι από τον ουρανό, και ο Ιωάννης είχε μεν θείκη αποστολή, αν και όχι θείκη δύναμη.

(*44) Όταν τους έπλυνε τα πόδια. (*45) Δηλαδή όλα τα παραδείγματα που σχετίζονται με το νερό. (*46) Υπαινιγμός σε ένα χωρίο του Ησαΐα (του οποίου οι Πατέρες έκαναν συχνή μνεία) από τη μετάφραση των Εβδομήκοντα – που την ακολουθεί και η αρχαία Λατινική: «Αν δεν πιστεύετε, δεν θα καταλάβετε». Όμως το νόημα του Εβραϊκού κειμένου αποδίδεται ως εξής: «Αν δεν πιστεύετε, δεν θα στερεωθείτε». Τέτοιες παρανοήσεις στις μεταφράσεις από τις μητρικές γλώσσες των Γραφών οδήγησαν άλλους σε παρανοήσεις και κατ'επέκταση σε ψευτοδιδασκαλίες.

Διότι διαβάζουμε ότι ο Κύριος έστειλε τον Ιωάννη να εκπληρώσει αυτό το καθήκον, αλλά ήταν άνθρωπος. Ο ίδιος δεν πρόσφερε τίποτα ουράνιο. Προετοίμασε όμως το δρόμο για τα ουράνια πράγματα κηρύττοντας μετάνοια, **που είναι μέσα στις ανθρώπινες δυνατότητες.**

3. Αλλά οι γραμματείς και οι Φαρισαίοι *ούτε πίστεψαν, ούτε μετανόησαν.* Αν η μετάνοια είναι ανθρώπινη, το ίδιο πρέπει να είναι και η βάπτισμα. (*47)

μόνο ο Θεός μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες και να δίνει το Πνεύμα

Γιατί αν ήταν ουράνια, θα έδινε `Αγιο Πνεύμα και άφεση αμαρτιών. Αλλά μόνο ο Θεός μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες και να δίνει το Πνεύμα. (*48)

ΙΩΑΝ. 16:7

4. Ο ίδιος ο Κύριος είπε: «*εάν δεν απέλθω ο Παράκλητος δεν θέλει ελθεί προς εσάς*». Αυτό που ο Κύριος δεν μπορούσε ακόμα να δώσει, αποκλείεται να μπορούσε να το δώσει ο δούλος Του. Επιπλέον, στις Πράξεις διαβάζουμε ότι εκείνοι που είχαν το «*βάπτισμα του Ιωάννη*» όχι μόνο δεν είχαν λάβει το `Αγιο Πνεύμα, αλλά ούτε καν αν υπάρχει Πνεύμα `Αγιο είχαν ακούσει.

ΠΡΑΞ. 18:25

5. Εξυπακούεται ότι δεν ήταν ουράνιο αυτό που δεν είχε ουράνια χαρακτηριστικά. Η δε κατ'εξοχήν ουράνια ιδιότητα του Ιωάννη – δηλαδή το Πνεύμα της προφητείας – τόσο πολύ εξασθένησε μετά την χωρίς μέτρο μετάθεση του Πνεύματος στον Κύριό μας,

(ΜΑΤΘ., 11:3)

ώστε αργότερα έστειλε ανθρώπους να ρωτήσουν αν Εκείνος τον Οποίον είχε υποδείξει και τον ερχομό του Οποίου είχε κηρύξει, ήταν πράγματι αυτός που περίμενε.

ΜΑΡΚ. 1:4

6. Αυτό λοιπόν ήταν «*βάπτισμα μετανοίας*», **ένα είδος εισαγωγής στην άφεση και τον εξαγιασμό** που επρόκειτο να ακολουθήσουν με το Χριστό. Διότι το «*βάπτισμα μετανοίας εις άφεςιν αμαρτιών*» που ο Ιωάννης κήρυξε,

(*47) Εννοεί τη «βάπτισμα μετανοίας» που κήρυττε ο Ιωάννης. (*48) Απορρίπτει την συμπεριφορά των Μεσαιωνιστών Ρ. Κ. ιερέων ότι δήθεν έχουν «*αποστολικές εξουσίες*». Είναι «*μαϊμούδες απόστολοι*» όπως τους αποκάλεσε ο Ι. Καλβίνος. Κοίτα: ΛΟΥΚ. 5[Ε]:21, επίσης σελ. 55, υποσημ. *41.

προανήγγειλε τη μελλοντική άφεση. **Γιατί η μετάνοια προπορεύεται και η άφεση ακολουθεί:** η μετάνοια «ετοιμάζει την οδόν». Κι εκείνος που κάνει την προετοιμασία δεν ολοκληρώνει το έργο ο ίδιος, απλώς κάνει το μέρος του, γιάν να το ολοκληρώσει κάποιος άλλος.

ΜΑΡΚ. 1:2

7. Ο ίδιος ο Ιωάννης δήλωσε ότι «ο ων εκ της γης, εκ της γης είναι και εκ της γης λαλεί. Ο ερχόμενος εκ του ουρανού, είναι υπεράνω πάντων». Επίσης είπε ότι εκείνος βάπτιζε μόνο με την προοπτική της μετάνοιας, ενώ ο «ισχυρότερός του» που θα ερχόταν κατόπιν θα βάπτιζε «εν Πνεύματι αγίω και πυρί» (*49): επειδή η αληθινή και σταθερή πίστη βαπτίζεται με το Πνεύμα προς σωτηρία, ενώ η προσποιητή και αδύναμη με τη φωτιά της κρίσης.

ΙΩΑΝ. 3:31

ΛΟΥΚ. 3:16

Κεφ. 11. Ο Κύριος δεν βάπτιζε γιατί ήταν ταπεινός

1. «Ὁμως» λένε, «ο Κύριος δεν βάπτιζε». **Γιατί διαβάζουμε «αν και ο Ιησούς αυτός δεν εβάπτιζεν, αλλ' οι μαθηταί αυτού».** Μα ο Ιωάννης δεν εννοούσε ότι ο Κύριος θα βάπτιζε με τα ίδια Του τα χέρια!

ΙΩΑΝ. 4:2

2. Όταν λέμε «ο αυτοκράτορας εξέδωσε διάταγμα» ή «ο κυβερνήτης τον μαστίγωσε» δεν εννοούμε βέβαια ότι ο αυτοκράτορας με τα χέρια του έδωσε το διάταγμα, ούτε ότι ο κυβερνήτης κρατούσε το μαστίγιο. Συνήθως λέμε ότι κάποιος κάνει κάτι, όταν κάτι γίνεται εκ μέρους του. Οπότε πρέπει να καταλάβουμε ότι η φράση «Εκείνος θα σας βαπτίσει», σημαίνει «θα βαπτιστείτε μέσω Εκείνου ή σε Εκείνον».

3. Αλλά ας μην ενοχλείται κανείς που ο ίδιος ο Κύριος δεν βάπτιζε. **Σε τι να βάπτιζε;** Σε μετάνοια; Αυτό το έκανε ο Πρόδρομος. Σε άφεση αμαρτιών; Αυτή την έδινε με μία Του λέξη. **Στον εαυτό Του που με ταπεινότητα απέκρυπτε;**

XI. 1. 'Sed ecce', inquirunt, 'venit dominus et non tinxit: legimus enim, Et tamen Iesus non ipse tingebat verum discipuli eius.' quasi revera ipsum suis manibus tincturum Ioannes praedicasset.

2. Non utique sic intelligendum est, sed simpliciter dictum more communi, sicut est verbi gratia 'imperator proposuit edictum' aut 'praefectus fustibus cecidit'.

(*49) Το εδάφιο αυτό ερμηνεύουν παρόμοια οι: Κλήμης Αλεξανδρείας και ο ιερός Αυγουστίνος.

Στο Ἅγιο Πνεῦμα που ακόμα δεν είχε ἔλθει γιατί ο Κύριος δεν είχε ανέβει στον Πατέρα; Στην Εκκλησία που οι απόστολοι δεν είχαν ακόμα δημιουργήσει; 4. Οι μαθητές λοιπόν βάπτιζαν ως δούλοι του Κυρίου, όπως ο Πρόδρομος πριν από αυτούς, με τη βάπτιση του Ιωάννη – γιά να μην υποθέσει κανείς ότι επρόκειτο γιά διαφορετική βάπτιση: γιατί δεν υπάρχει ἄλλη εκτός από τη Βάπτιση του Χριστού, που δεν μπορούσε βέβαια να γίνει τότε από τους μαθητές, γιατί η δόξα του Κυρίου δεν είχε ακόμα ολοκληρωθεί, και η αποτελεσματικότητα της Βάπτισης δεν είχε γίνει πλήρης από το πάθος και την ἀνάστασή Του. Χρειαζόταν το πάθος του Κυρίου γιά να καταργήσει το θάνατό μας, και η ἀνάστασή Του γιά να αποκαταστήσει τη ζωή μας.

Κεφάλαιο 12. Το βάπτισμα είναι υποχρεωτικό για όλους. Και οι απόστολοι βαπτίσθηκαν

1. Ο κανόνας ότι χωρίς Βάπτιση κανείς ἄνθρωπος δεν έχει σωτηρία βασίζεται κυρίως στη δήλωση του Κυρίου, «*εάν τις δεν γεννηθῆ ἐξ ὕδατος, ζωὴν δεν έχει*». (*50). Ως εκ τούτου, κάποιοι επιπόλαια ρωτούν πως γίνεται να ἔχουν οι απόστολοι σωτηρία, εφόσον δεν βρίσκουμε (μέσα στη Γραφή) κανέναν να βαπτίζεται, εκτός (ΠΡΑΞ. 9:18) από τον Παῦλο.

2. Βλέποντας ότι ο Παῦλος ἦταν ο μόνος από τους αποστόλους που **βαπτίστηκε στο ὄνομα του Χριστού**, διερωτώνται τι από τα δύο συμβαίνει: ο κανόνας ἔχει γενική ισχύ και οι απόστολοι δεν σώθηκαν, ἢ ο κανόνας ανακλήθηκε, ἄρα κι οι ἀβάπτιστοι ἔχουν σωτηρία; Μάρτυράς μου ο Θεός ότι ὄντως ἄκουσα τέτοιες κουβέντες – γιά να μη θεωρήσει κανείς ότι εἶμαι ἕνας διεφθαρμένος που επινοεῖ με τη συγγραφική του φαντασία πράγματα που σπέρνουν ἀμφιβολίες. (*51)

XII. Cum vero praescribitur nemini sine baptismo competere salutem, ex illa maxime pronuntiatione domini qui ait, Nisi natus ex aqua quis erit non habebit vitam, suboriuntur scrupulosi immo temerarii retractatus quorundam quomodo ex ista praescriptione [praestructione] apostolis salus competat quos tinctos non inveniamus in domino praeter Paulum:

(*50) Το βάπτισμα ως βασικό στοιχείο για την μεταμόρφωση του ανθρώπου και ουσιαστικό εισιτήριο για την σωτηρία του μετανοημένου πιστού. (*51) Ακριβώς αυτό είναι ψευτοδιδασκαλία, δηλαδή ότι απορρίπτει κανείς την παραδομένη αρχική διδασκαλία της Εκκλησίας και στηρίζεται σε ευφρολογήματα τα οποία ἔχουν εισάγει κάποιοι βασιζόμενοι στις ιδιωτικές ἀπόψεις και ερμηνείες τους.

3. Και τώρα θα προσπαθήσω ν' απαντήσω σ' αυτούς που νομίζουν ότι οι απόστολοι δεν είχαν βαπτιστεί: Εάν είχαν βαπτιστεί τη βάπτιση του Ιωάννη δεν χρειάζονταν τη Βάπτιση του Χριστού, διότι ο ίδιος ο Κύριος έβαλε το όριο της μίας Βάπτισης λέγοντας στον Πέτρο όταν ζήτησε να πλυθεί ολόκληρος, «*ο λελουμένος δεν έχει ΙΩΑΝ. 13:10* **χρείαν ... να νιφθεί**» – πράγμα που δεν θα έλεγε σε ένα μη βαπτισμένο. Πιστεύουμε πως αυτό αποτελεί πειστήριο γι' αυτούς **που αρνούνται πως οι απόστολοι είχαν βαπτιστεί, ελπίζοντας έτσι να καταργήσουν το μυστήριο του νερού.**

4. Είναι δυνατόν η βάπτιση του Ιωάννη να μην είχε «*ετοιμάσει την οδόν του Κυρίου*» μέσα στις καρδιές αυτών που επρόκειτο να ανοίξουν τους δρόμους του Κυρίου σε όλο τον κόσμο; Ο ίδιος ο Κύριος βαπτίστηκε, παρόλο που δεν ήταν κατά κανένα τρόπο υποχρεωμένος να μετανοήσει. Και δεν ήταν απαραίτητη η Βάπτιση σε ανθρώπους αμαρτωλούς; Οι γραμματείς κι οι φαρισαίοι βέβαια δεν βαπτίστηκαν, όμως αυτοί δεν ακολούθησαν τον Χριστό, και ήταν εχθροί της πίστης. ΛΟΥΚ. 3:4

5. Εφόσον οι εχθροί του Κυρίου μας αρνούσαν να βαπτιστούν, συμπεραίνουμε ότι εκείνοι που Τον ακολουθούσαν είχαν βαπτιστεί και δεν σκέπτονταν όπως οι εχθροί Του, ιδιαιτέρως όταν ο ίδιος ο Κύριος είχε εξυψώσει τον Ιωάννη με τα εξής λόγια: «*Μεταξύ των γεννηθέντων υπό γυναικών δεν ηγέρθη μεγαλύτερος Ιωάννου του Βαπτιστού*». 6. Άλλοι λένε ότι οι απόστολοι έλαβαν ένα υποκατάστατο Βάπτισης όταν ραντίστηκαν από τα κύματα – δίνοντας μιά παρατραβηγμένη ερμηνεία στο περιστατικό της καταιγίδας που χτύπησε το πλοίο τους. Ακόμα και (ΜΑΤΘ. 11:11)

6. Άλλοι λένε ότι οι απόστολοι έλαβαν ένα υποκατάστατο Βάπτισης όταν ραντίστηκαν από τα κύματα – δίνοντας μιά παρατραβηγμένη ερμηνεία στο περιστατικό της καταιγίδας που χτύπησε το πλοίο τους. Ακόμα και ότι ο Πέτρος βυθίστηκε αρκετά όταν περπάτησε επάνω στα κύματα. Πάντως εγώ νομίζω ότι **το να ραντιστούμε από αγριεμένα κύματα είναι τελείως διαφορετικό από το να βαπτιστούμε μέσα στα πλαίσια του θρησκευτικού κανόνα.** (ΜΑΤΘ. 8:24) (ΜΑΤΘ. 14:29)

7. Επίσης, το πλοiάριο **συμβολίζει την Εκκλησία** – μέσα στη θάλασσα, πού είναι ο κόσμος: βασανίζεται από τα κύματα των διωγμών και των πειρασμών ενώ ο Κύριός μας που μακροθυμεί φαίνεται σα να κοιμάται, **έως ότου τελικά ξυπνήσει από τις προσευχές των αγίων** για να αναχαιτίσει την ορμή του κόσμου και να δώσει ειρήνη στους δικούς Του. (*52)

(MATΘ. 8:24)

8. Αλλά αν και με ποιό τρόπο βαπτίστηκαν ή αν έμειναν αβάπτιστοι οι απόστολοι, και αν τα λόγια του Κυρίου προς τον Πέτρο σχετικά με την **μία Βάπτιση** ήταν μόνο για εμάς, δεν μας αφορά επί του παρόντος – αλλά είναι και προπέτεια εκ μέρους μας να εκφράζουμε αμφιβολίες για τη σωτηρία αυτών που (ακόμα και αν δεν είχαν βαπτιστεί) ήταν σαν να βαπτίστηκαν λόγω της προνομιακής θέσης τους στο άμεσο περιβάλλον του Κυρίου. Διότι ακολουθούσαν, και ήταν αχώριστοι με το Χριστό, **που υποσχόταν σωτηρία σε όποιον πίστευε**. Έλεγε «*Η πίστη σου σε έσωσε*» και «*Συγκεχωρημένοι είναι εις σε αι αμαρτίαι σου*» στους πιστεύοντες, βεβαίως, αλλά όχι βαπτισμένους.

ΙΩΑΝ. 13:10

MATΘ. 9:22

MATΘ. 9:2

9. Αν οι απόστολοι δεν είχαν πίστη τότε πώς έγινε και με μία λέξη του Κυρίου ο ένας άφησε το τελώνιο, ο άλλος τον πατέρα, το πλοίο και το επάγγελμα που του εξασφάλιζε τα προς το ζην, κι ο άλλος την κηδεiά του πατέρα του, υπακούοντας (χωρίς καν να έχουν ακούσει) την υψίστη εντολή του Κυρίου «*όστις αγαπά πατέρα ή μητέρα υπέρ εμέ δεν είναι άξιος εμού*»;

(MATΘ. 9:9, 4: 20, 8:22)

MATΘ. 10:37)

Κεφ. 13. Πίστη και έργα υπακοής

1. Σε σχέση με τα παραπάνω είναι που φέρνουν αντιρρήσεις (*53) αυτοί οι κακοποιοί. Λένε: «*η βάπτιση δεν είναι απαραίτητη σε αυτούς που έχουν αρκετή πίστη: γιατί και ο Αβραάμ ευαρέστησε τον Θεό μόνο με την πίστη του, χωρίς να χρειαστεί το μυστήριο του νερού.*» (*54)

XIII. 1. Hinc ergo scelestissimi illi provocantes quaestiones, Adeo, dicunt, baptismus non est necessarius quibus fides satis est: nam et Abraham nullius aquae nisi fidei Sacramento deo placuisse.

(*52) Η ίδια περίπου παραβολική απόδοση ακούγεται μέχρι σήμερα σε όλους τους άμβωνες. Σχετικά με τις “προσευχές των αγίων”, είναι είτε η στρατευομένη επί γης Εκκλησία, είτε η θριαμβεύουσα στους ουραμούς όπου και αυτή μεσιτεύει. (ΑΠΟΚ. 6[ΣΤ]:10) (*53) Σχετικά με την αναγκαιότητα του βαπτίσματος. (*54) Στα πρόσφατα χρόνια πολλοί Προτεστάντες με τέτοια ευφρολογήματα απέρριψαν πλήθος διατάξεων της Καινής Διαθήκης. Πιστεύω σημαίνει εκτελώ, δεν σημαίνει έχω απλά μια διανοητική παραδοχή, “και τα δαιμόνια πιστεύουσι και φρίσσουνσι.” (ΙΑΚ. 2[B]:19-KMN)

Γενικά όμως, αυτό που μετράει είναι το τελευταίο χρονικά, και αυτό που ακολουθεί έχει περισσότερη ισχύ από αυτό που προηγείται. (*55) 2. Παραδεχόμαστε ότι στα αρχαία χρόνια, δηλαδή πριν το πάθος και την ανάσταση του Κυρίου, οι άνθρωποι σώζονταν με την πίστη και μόνο. (*56) Αλλά με την διεύρυνση της πίστεως (γι' αυτούς που πιστεύουν στη γέννηση, το πάθος και την ανάσταση του Χριστού), το μυστήριο επεκτάθηκε και η σφραγίδα της Βάπτισης προστέθηκε, «ντύνοντας» σα να λέγαμε την προηγουμένως απλή πίστη, που **δεν είναι πλέον αποτελεσματική χωρίς την υπακοή στο δικό της νόμο.**

3. Γιατί ο Κύριος έδωσε τον νόμο της Βάπτισης και την εντολή για την τέλεσή της: «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος.*» ΜΑΤΘ. 28:19

Αυτός ο νόμος σε συνδυασμό με την περιφήμη δήλωση του Κυρίου «*εάν τις δεν γεννηθή εξ ύδατος και Πνεύματος, δεν δύναται να εισέλθῃ εις την βασιλείαν του Θεού*» ΙΩΑΝ. 3:5 **πρόσθεσε στην πίστη την αναγκαιότητα της βάπτισης. Κατά συνέπεια, από τότε και μετά όλοι οι πιστοί βαπτίζονταν.**

4. Και ο Παύλος, που πίστεψε αργότερα, βαπτίστηκε. Γι' αυτό ο Κύριος, κατά την διάρκεια της προσωρινής τύφλωσής του, του είπε: «*Σηκώθητι, και είσελθε εις την πόλιν, και θέλει σοι λαληθή τι πρέπει να κάμης*», ΠΡΑΞ. 9:6 **εννοώντας την οδηγία για να βαπτιστεί, γιατί αυτό μόνο του έλειπε.**

Διότι είχε ήδη επαρκώς καταλάβει και πιστέψει ότι ο «*Ναζωραίος*» ήταν ο Κύριος και Υιός του Θεού.

(*55) **Η Καινή Διαθήκη, διότι** “εν τω λέγειν καινήν, πεπαλαίωσε την πρώτην· το δε παλαιούμενον και γηράσκον εγγύς αφανισμού.” (με τη χρησιμοποίηση της λέξεως «καινούργια», έχει κηρύξει παλιωμένη πια την πρώτη. Κι όταν ένα πράγμα παλιώνει και γερνάει, βρίσκεται κιόλας κοντά στον αφανισμό.) -EBP. 8|H|:13-KMN-Λογ. (*56) **Υποννοεί την εποχή του Χριστού πριν την Πεντηκοστή.**

Κεφ. 14. Γιατί Παύλος δεν βάπτισε;

1. Όμως αντλούν τα επιχειρήματά τους και από τον απόστολο που είπε: «Δεν με απέστειλε ο Χριστός διά να βαπτίζω» – λες και αυτό καταργεί την Βάπτιση! Γιατί τότε βάπτισε τον Γάιο και τον Κρίσπο και τον οίκο του Στεφανά; Και παρόλο που ο Χριστός δεν τον είχε στείλει γιά να βαπτίζει, δίδαξε όμως άλλους αποστόλους να βαπτίζουν.

1 ΚΟΡ. 1:7
(1 ΚΟΡ. 1:13-16)

2. Αλλά αυτά τα έγγραφε στους Κορίνθιους εν όψει των τότε περιστάσεων, γιατί σχίσματα και διαφωνίες υπήρχαν μεταξύ τους, λόγω του ότι άλλοι θεωρούσαν πως ήταν του Παύλου, κι άλλοι του Απολλώ. Να γιατί ο ειρηνοποιός απόστολος λέει πως δεν τον έστειλε ο Χριστός γιά να βαπτίζει αλλά γιά να κηρύττει, ώστε να μη νομίσουν ότι τα θέλει όλα γιά τον εαυτό του. Εξάλλου **το κήρυγμα προηγείται της Βάπτισης**. Κι αν δεν απατώμαι, αυτός που είχε την άδεια να κηρύττει, είχε την άδεια και να βαπτίζει.

Κεφ. 15. Υπάρχει μόνο μια βάπτιση. Μη κανονικό βάπτισμα είναι άκυρο

1. Δεν γνωρίζω να έχουν συζητηθεί κι άλλα πράγματα στην έριδα περί της Βάπτισης. Πάντως θα συνεχίσω με κάτι που δεν ανέφερα προηγουμένως, γιά να μη θεωρηθεί ότι εσκεμμένα παραλείπω θέματα που σε λίγο θα πρέπει να προσέξουμε: εμείς έχουμε μόνο «μία βάπτιση», καθώς διαβάζουμε στο ευαγγέλιο του Κυρίου και στις επιστολές του απόστολου που αναφέρει ότι υπάρχει «εις Κύριος» και «εν βάπτισμα» και **μία Εκκλησία στον ουρανό**.

ΕΦ. 4:5

2. Δικαιολογημένα κάποιος θα αρχίσει να σκέφτεται ποιά στάση πρέπει να κρατήσουμε απέναντι στους αιρετικούς. Διότι σε μας δόθηκε η εντολή (*57), ενώ **οι αιρετικοί δεν γίνεται να συμμετέχουν στον κανόνα της πίστης μας**. Η απαγόρευση της κοινωνίας μαζί τους, αποδεικνύει ότι είναι ξένοι προς εμάς.

(ΤΙΤΟΣ 3:10)

(*57) Της βαπτίσεως.

XIV. 1. *Sed et de ipso apostolo revolunt, quod dixerit, Non enim me ad tinguendum Christus misit, quasi hoc argumento baptismus adimatur. cur ergo tint Gaium et Crispum et Stephananae domum? quanquam etsi non eum miserat Christus ad tinguendum, attamen aliis apostolis praeceperat tinguere.*

XV. 1. *Nescio si quid amplius ad controversiam baptismi ventilatur. sane retexam quod supra omisi, ne imminentes sensus videar interscindere. unus omnino baptismus est nobis tam ex domini evangelio quam et apostoli litteris, quoniam unus deus et unum baptisma et una ecclesia in caelis.*

Δεν είμαι υποχρεωμένος να αναγνωρίσω σε αυτούς την εντολή που δόθηκε σε μας, επειδή ο δικός τους θεός δεν είναι κι δικός μας, ούτε έχουμε έναν (δηλ. τον ίδιο) Χριστό, άρα δεν έχουμε ούτε ένα βάπτισμα επειδή δεν είναι το ίδιο. **Εφόσον δεν τελούν τη Βάπτιση όπως πρέπει, είναι σαν να μην την έχουν καθόλου – κι αυτό που δεν έχουν, δε μετράει.** Επίσης δεν μπορούν να βαπτιστούν, αφού σ' αυτούς δεν υπάρχει Βάπτιση. Όμως έχω ήδη γράψει εκτεταμένα πάνω σε αυτό το θέμα, στα Ελληνικά. 3. Μιά φορά και μόνο λοιπόν μπαίνουμε στο βαπτιστήριο και μία φορά για πάντα πλένονται οι αμαρτίες μας, επειδή δεν πρέπει να επαναληφθούν. Οι Ισραηλίτες πλένονται καθημερινά γιατί καθημερινά μολύνονται. Για μας όμως υπάρχει μόνο ένα πλύσιμο στη ζωή μας, ώστε να προσέχουμε να μη ξαναμολυνθούμε απ' την αμαρτία. Πόση ευτυχία δίνει το νερό που καθαρίζει μία φορά για πάντα – και **δεν γίνεται παιχνίδι των αμαρτωλών που λερώνουν το νερό της Βάπτισης μ' επαναλαμβανόμενες αμαρτίες, ώσπου να το κάνουν τόσο βρώμικο που να βρωμίζει μάλλον παρά να καθαρίζει!** (*58)

Κεφ. 16. Το βάπτισμα του μαρτυρίου

1. Έχουμε βέβαια και δεύτερη Βάπτιση που είναι κι αυτή μοναδική, τη βάπτιση στο αίμα, για την οποία ο Κύριος είπε «**βάπτισμα έχω να βαπτισθώ**», παρόλο που ήταν ήδη βαπτισμένος. Διότι «**ούτος είναι ο ελθών δι' ύδατος και αίματος**» (*59), όπως έγραψε ο Ιωάννης, ώστε να βαπτιστεί με νερό και να δοξαστεί χύνοντας το αίμα Του, 2. και μέσω Αυτού εμείς να γίνουμε «**κεκλημένοι**» όταν βαπτιστούμε στο νερό, και «**εκλεκτοί**» όταν βαπτιστούμε στο αίμα. Από τη λογισμένη Του πλευρά ανάβλυσε νερό και αίμα που συμβολίζουν αντίστοιχα τις δύο βαπτίσεις, ώστε όσοι πιστεύουν στο αίμα Του να «**πλυθούν**» με το νερό της Βάπτισης, και οι «**πλυμένοι**» με το νερό να χρειάζεται επίσης να «**πλυθούν**» και στο αίμα. (*60) Αυτή η Βάπτιση κάνει πραγματικότητα ακόμα και το βάπτισμα που δεν έλαβες (*61), και σου ξαναδίνει πίσω αυτό που έχασες. (*62)

ΛΟΥΚ. 12:50

1 ΙΩΑΝ. 5:6

ΜΑΤΘ. 22:14

ΙΩΑΝ. 19:34

XVI. Est quidem nobis etiam secundum lavacrum, unum et ipsum, sanguinis scilicet, de quo dominos Habeo, inquit, baptismo tingui, cum iam tinctus fuisset. venerat enim per aquam et sanguinem, sicut Ioannes scripsit, ut aqua tingueretur sanguine glorificaretur.

(*58) Ομιλεί για βάπτισμα των Γνωστικών. Οι επαναλαμβανόμενες αμαρτίες εννοεί θανάσιμες. (*59) Εκκλησιαστική ερμηνεία, όπως και η επόμενη στην διάκριση μεταξύ κεκλημένων και εκλεκτών. (*60) Αυτή η δεύτερη βάπτιση είναι βέβαια ο μαρτυρικός θάνατος για το όνομα του Χριστού. Για το lava crum sanguinis, κοίτα: ΛΟΥΚ. 12:50, & 1 ΙΩΑΝ. 5:6. (*61) Το μαρτύριο υποκαθιστά τη βάπτιση στο νερό, σε περίπτωση κατηχούμενων που δεν πρόλαβαν να βαπτιστούν: ομολογούν το Χριστό και πάνε στον ουρανό. (*62) Αν κάποιος έχει «χάσει» το βάπτισμα από αμαρτία, αλλά επιστρέψει και πεθάνει σαν μάρτυρας, κερδίζει ξανά τη σωτηρία. Η διδασκαλία αυτή υπάρχει και στον Ερμά: 9η Παραβ., 28:3

Κεφ. 17. Από ποιόν και πως γίνεται το βάπτισμα

1. Ολοκληρώνοντας αυτή τη μικρή προσπάθειά μας, απομένει να μιλήσουμε για το τυπικό της Βάπτισης. **Ο ανώτερος λειτουργός, που είναι ο επίσκοπος, έχει βεβαίως το δικαίωμα και να βαπτίζει. (*63) Μετά οι πρεσβύτεροι και οι διάκονοι, όχι όμως χωρίς εξουσιοδότηση του επισκόπου, διότι έτσι φαίνεται ο σεβασμός προς την Εκκλησία: και όταν διατηρείται αυτός ο σεβασμός, εξασφαλίζεται η ειρήνη.**

2. Αλλά ακόμα και λαϊκοί έχουν το δικαίωμα να βαπτίζουν (*63α) – **γιατί αυτό που όλοι έλαβαν, όλοι μπορούν και να δώσουν. Δεν νομίζουμε βέβαια πως το όνομα «μαθητές» ανήκει μόνο στους επισκόπους, πρεσβυτέρους και διακόνους!** Όπως ο Λόγος του Θεού ανήκει σε όλους τους ανθρώπους, έτσι και η Βάπτισή που είναι θείος θεσμός μπορεί να εκτελείται από όλους.

Δεν νομίζουμε βέβαια πως το όνομα «μαθητές» ανήκει μόνο στους επισκόπους, πρεσβυτέρους και διακόνους!

Αλλά πόση **σεμνότητα και υπακοή** οφείλουν να έχουν οι λαϊκοί (γιατί αυτά τα προνόμια ανήκουν στους ανωτέρους τους) ώστε να μην αναλάβουν (χωρίς λόγο) καθήκον που αρμόζει σε επίσκοπο! **Οι αντιθέσεις με τους επισκόπους γεννούν σχίσματα.** Ο άγιος απόστολος έλεγε: «*όλα είναι στην εξουσία μου, αλλά όλα δεν με συμφέρουν*».

1 ΚΟΡ. 6:12

3. Το δικαίωμα να βαπτίζουν οι λαϊκοί ως το εξασκούν **μόνο σε περιπτώσεις ανάγκης**, όταν δεν γίνεται διαφορετικά λόγω περιστάσεων, χώρου και χρόνου. **Η τόλμη του διασώστη είναι ευπρόσδεκτη όταν κάποιος κινδυνεύει. Κι όταν αυτός που μπορεί να τον σώσει δεν το κάνει, θα είναι ένοχος για τη βοήθεια που δεν πρόσφερε. (*64)**

XVII. 1. *Superest ad concludendam materiolum de observatione quoque dandi et accipiendi baptismi commune facere. dandi-quidem summum habet ius summus sacerdos, si qui est episcopus: dehinc presbyteri et diaconi, non tamen sine episcopi auctoritate, propter ecclesiae honorem quo salvo salva pax est.*

(*63) Ο άγγελος του Ιωάννη, ο επίσκοπος του Ιγνατίου κάνει το βάπτισμα και την κοινωνία. Οι μητροπολίτες είναι άγαμοι θρησκευτικοί νομάρχες της εκκοσμηκευμένης εκκλησίας, δεν έχουν σχέση με τους επισκόπους της αρχαίας Εκκλησίας. (*63α) Εννοείται σε περιπτώσεις ανάγκης και ποτέ αντίθετα από την γνώμη επισκόπου-πρεσβυτέρων. Το όρος «λαϊκός» εισήχθη σε αντιδιαστολή προς τους χειροτονημένους, τους κληρικούς. (ΛΟΥΚ. 1[Α]:9). (*64) Εκκλησιαστική ερμηνεία για τις υποχρεώσεις των λαϊκών.

Γυναίκες κήρυκες- ιέρειες

4. Αλλά η αναίδεια μιάς γυναίκας που τολμά να διδάσκει, δεν έπεται πως θα της δώσει και το δικαίωμα να βαπτίζει: εκτός αν εμφανιστεί (1 ΚΟΡ. 14:34) πάλι κάποιος τέρας όπως την αρχαία εποχή, κι όπως εκείνο κατέργησε την Βάπτιση, το νέο τέρας να την εκτελεί.

5. Κι όσοι επικαλούνται έργο που ψευδώς φέρει το όνομα του Παύλου (*65) – εννοώ με το παράδειγμα της Θέκλας – γιά να υποστηρίζουν το δικαίωμα των γυναικών να διδάσκουν και να βαπτίζουν, ας πληροφορηθούν ότι το έγγραφε πρεσβύτερος εκκλησίας της Ασίας με δικό του υλικό, χρησιμοποιώντας το όνομα του Παύλου. Όταν τον ανακάλυψαν ομολόγησε ότι το έκανε από αγάπη γιά τον Παύλο και βέβαια παραιτήθηκε. Πόσο ασυνεπής με την πίστη θα ήταν αν έδινε στην γυναίκα το δικαίωμα να κηρύττει και να βαπτίζει, εκείνος που δεν της επιτρέπει ούτε καν να διδάσκει! «Οι γυναίκες να σιωπούν», λέει «και να ρωτούν τους άνδρες τους στο σπίτι» (1 ΚΟΡ. 14:34-35)

Κεφ. 18. Όχι επιπόλαιο βάπτισμα

1. Αλλά οι αρμόδιοι να εκτελούν βαπτίσεις γνωρίζουν ότι δεν πρέπει να βαπτίζουν κανέναν επιπόλαια. Το εδάφιο «εις πάντα τον ζητούντα παρά σου, δίδε» αφορά την ελεημοσύνη μάλλον παρά την βάπτιση. Εδώ ισχύει το «μη δώσητε το άγιον εις τους κύνας, μηδέ ρίψητε τους μαργαρίτας σας έμπροσθεν των χοίρων» και «μη επίθετε χείρας ταχέως εις μηδένα, μηδέ γίνου κοινωνός αλλοτρίων αμαρτιών». ΛΟΥΚ. 6:30
ΜΑΤΘ. 7:6
1 ΤΙΜ. 5:22

2. Αν ο Φίλιππος βάπτισε τον ευνούχο σχεδόν αμέσως, ήταν γιατί είχε μεσολαβήσει η σαφής μαρτυρία του Κυρίου ότι ήταν άξιος. Το Πνεύμα πρόσταξε τον Φίλιππο να πάει σε εκείνη την «οδό». Ο Φίλιππος βρήκε τον ευνούχο προσηλωμένο στη μελέτη των θείων Γραφών, έχοντας κάνει ολόκληρο ταξίδι γιά να πάει στον (ΠΡΑΞ. 8:38)
(ΠΡΑΞ. 8:26)

XVIII. 1. Ceterum baptismum non temere credendum esse sciunt quorum officium est. Omni petenti te dato, suum habet titulum proprie ad eleemosynam pertinentem. immo illud potius respiciendum, Nolite dare sanctum canibus et porcis proicere margaritam vestram, et, Manus ne facile imposueritis nehamartiis alienis communicaveritis.

(*65) Ο Τερτυλλιανός είναι η μόνη ιστορική πηγή που αναφέρει τις περιστάσεις που οδήγησαν στην συγγραφή των ψευδεπίγραφων «Πράξεων του Παύλου». Το έργο έχει διασωθεί μόνο σε αποσπασματική Κοπτική μετάφραση. Γράφτηκε στα ελληνικά, πιθανόν στη Σμύρνη, λίγο πριν το 160 μ.Χ, και μεταφράστηκε στα Λατινικά και στα Κοπτικά. Το μέρος του βιβλίου που ασχολείται με τη Θέκλα κυκλοφόρησε ανεξάρτητα με το υπόλοιπο, και διασώζεται σε πολλά αντίγραφα. Υποτίθεται πως ήταν μαθήτρια του Παύλου στην περιοχή Ικονίου και Πισιδίας Αντιοχείας, η οποία δίδασκε, κηρύττε και βάπτιζε!!! Ανακηρύχθηκε «αγία» από τους Μεσαιωνιστές!

Ναό – όχι δηλαδή σαν αυτούς που ξαφνικά νιώθουν την επιθυμία να βαπτιστούν. (*66)

Ο Θεός βρήκε τον άνθρωπο στην κατάλληλη πνευματική κατάσταση και του έστειλε τον απόστολο, τον οποίον αυτή τη φορά το Πνεύμα διέταξε «να προσκολληθεί στην άμαξα του ευνούχου». Αυτός διαβάζει το εδάφιο που εμπνέει πίστη την κατάλληλη στιγμή, αποδέχεται την προτροπή, γνωρίζει τον Κύριο, η πίστη δεν αργεί, να και το νερό: αφού η αποστολή του τελείωσε, «Πνεύμα Κυρίου ήρπασε τον Φίλιππο».

ΠΡΑΞ. 8:39

3. Αλλά και ο Παύλος βαπτίστηκε πολύ σύντομα, γιατί ο Σίμων (*67) που τον φιλοξενούσε πληροφορήθηκε αμέσως ότι ήταν «σκεύος εκλογής» του Κυρίου. Όταν ο Θεός εγκρίνει, δεν χωρά αμφιβολία. Ενώ όταν οι άνθρωποι ζητούν (*68), **ενδέχεται να πλανήσουν ή να πλανηθούν.**

ΠΡΑΞ. 9:15

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις περιστάσεις, την θέληση, ακόμα και την ηλικία του ατόμου, η αναβολή της Βάπτισης είναι προτιμώτερη, ιδιαίτερα για τα παιδιά.

4. Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις περιστάσεις, την θέληση, ακόμα και την ηλικία του ατόμου, η αναβολή της Βάπτισης είναι προτιμώτερη, ιδιαίτερα για τα παιδιά. Αν δεν υπάρχει επείγουσα ανάγκη γιατί να εκτεθεί και ο ανάδοχος; (*69) Αφενός μπορεί να πεθάνει πριν προλάβει να εκπληρώσει την υπόσχεσή του, κι αφεντέρου να εξαπατηθεί από την ανάπτυξη κακού χαρακτήρα.

ΜΑΤΘ. 19:14

5. **Ο Κύριος πράγματι είπε «μην εμποδίζετε τα παιδιά να έλθουν σ'εμένα». Ας έλθουν όταν μεγαλώσουν, όταν μάθουν, όταν διδάχτούν σε τι έρχονται. Ας γίνουν Χριστιανοί όταν είναι ικανά να γνωρίσουν το Χριστό. Γιατί να βιαστεί η ηλικία της αθωότητας να λάβει άφεση αμαρτιών; (*70) Είμαστε πιό συνετοί στα υλικά παρά στα πνευματικά; Πώς και εμπιστευόμαστε ουράνια περιουσία σε κάποιον που δεν μπορούμε να εμπιστευτούμε επίγεια; Ας μάθουν πρώτα πως να ζητήσουν την σωτηρία, και μεις μετά ας «δώσουμε σ'αυτόν που ζητά».**

(*66) Οι Προτεστάντες παρασυρόμενοι από τις περιγραφές των *Πράξεων* θεώρησαν ότι όλοι βαπτίζονται μόλις δηλώσουν πίστη. Όμως την ημέρα της Πεντηκοστής οι άνθρωποι αυτοί που βαπτίσθηκαν αμέσως ήταν ευσεβείς Ιουδαίοι και οι περισσότεροι μαθητές του Χριστού. Εδώ ο ευνούχος ήταν προσήλυτος, όπως και ο Κορνήλιος. Καθώς όμως πλήθος ανθρώπων που ζούσαν μέσα σε παχυλή αμάθεια και αμαρτία ήλθαν στην πίστη η Εκκλησία διοργάνωσε τάξεις κατηχομένων πριν από το βάπτισμα. (*67) Ο Ανανίας θέλει να πεί, ή το χειρόγραφο είναι λάθος αντεγραμμένο. (*68) Να βαπτισθούν. (*69) Ο ανάδοχος ήταν ένας μαθητής υπεύθυνος για κάποιον νεοφώτιστο του οποίου παρακολουθούσε την πρόοδο και τον δίδασκε. (*70) Δεν μιλά για νήπια, δεν υπήρχε τέτοιο θέμα, μιλά για παιδιά συνειδητοποιημένα που ζητούσαν το βάπτισμα.

6. Οι ανύπαντροι επίσης έχουν σοβαρό λόγο να αναβάλλουν τη Βάπτισμα: διότι και οι παρθένοι δοκιμάζονται από την ωριμότητά τους, και οι χήροι και χήρες από την ελευθερία τους, έως ότου αποφασίσουν είτε να παντρευτούν (*71), είτε να πειθαρχήσουν στην άσκηση της εγκράτειας. Ὅποιος καταλαβαίνει τη σημασία της Βάπτισμας, φοβάται περισσότερο τις συνέπειές της παρά την αναβολή της. **Η σταθερή πίστη οδηγεί στη σωτηρία.**

Ὅποιος καταλαβαίνει τη σημασία της Βάπτισμας, φοβάται περισσότερο τις συνέπειές της παρά την αναβολή της.

Κεφ. 19. Χρόνος για βάπτισμα

1. Το Πάσχα προσφέρει την καλύτερη ευκαιρία για Βάπτισμα, διότι τότε κορυφώθηκε το πάθος του Κυρίου στο οποίο βαπτιζόμαστε. Δικαιολογημένα ερμηνεύουμε σαν τύπο της Βάπτισμας το ότι ο Κύριος έστειλε τους μαθητές να ετοιμάσουν για το τελευταίο Πάσχα μαζί Του, λέγοντάς τους: «**Θέλει σας απαντήσει άνθρωπος βαστάζων σταμνίον ύδατος**». Το νερό ήταν το σημάδι για το μέρος όπου θα γιόρταζαν το Πάσχα.

ΜΑΡΚ. 14:13

2. Κατόπιν, η Πεντηκοστή αποτελεί την πιό ευοίωνη περίοδο για Βάπτισμα, γιατί τότε ήταν που έγινε ευρύτερα γνωστή η ανάσταση του Κυρίου ανάμεσα στους μαθητές, δόθηκε για πρώτη φορά η δωρεά του Αγίου Πνεύματος, **και φανερώθηκε η ελπίδα του ερχομού του Κυρίου**: διότι όταν αναλήφθηκε στον ουρανό εκείνο τον καιρό, οι άγγελοι είπαν στους αποστόλους ότι θα ερχόταν με τον ίδιο τρόπο που ανέβηκε στον ουρανό. Αλλά πράγματι, όταν ο Ιερεμίας λέει, «**θέλω συνάξει αυτούς από των εσχάτων της γης**» εννοεί την ημέρα του Πάσχα και της Πεντηκοστής (*72) που είναι μέρα γιορτής. 3. **Όμως κάθε μέρα είναι του Κυρίου, άρα κάθε καιρός και κάθε ώρα είναι κατάλληλη για Βάπτισμα.** Ὅσο και να διαφέρουν οι εποχές, δεν υπάρχει διαφορά στη χάρη.

(ΠΡΑΞ. 1:11)

ΙΕΡ. 31:8

XIX. Diem baptismi sollemniorem pascha praestat, cum et passio domini in qua tingimur adimpleta est. nec incongruenter ad figuram interpretabitur quod cum ultimum pascha dominus esset acturus, missis discipulis ad praeparandum, Convenietis, inquit, hominem aquam baiulantem: paschae celebrandae locum de signo aquae ostendit.

(*71) Εννοεί αυτούς που ήρθαν στην πίστη ενώ ήταν σε χηρεία. Για το θέμα του δεύτερου γάμου κοιτά στο έργο του Τερτυλλιανού, «Περί μονογαμίας». Το όλο θέμα έχει να κάνει με την βεβαιότητα περί εγκρατείας αυτού που είναι χήρος ή ανύπαντρος μετά το βάπτισμά του. (*72) Η αρχαία Εκκλησία γιόρταζε το Πάσχα και την Πεντηκοστή. Τα Χριστούγεννα είναι εορτή πολιτικής συναλλαγής που εισήχθηκε τον 4ο αιώνα και αρχικά δεν την δέχονταν όλοι.

Κεφ. 20. Προ-βαπτισματική νηστεία

1. Αυτοί που πρόκειται να βαπτιστούν πρέπει να προσεύχονται συχνά γονατιστοί, να κάνουν νηστείες, ολονυχτίες, και να εξομολογούνται τις παλιές τους αμαρτίες ώστε να εκπληρώνεται και η Βάπτισή του Ιωάννη. «Και εβαπτίζοντο», μας λέει (η Γραφή), «εξομολογούμενοι τας αμαρτίας αυτών». Είμαστε αξιέπαινοι αν μπροστά στο εκκλησίασμα εξομολογούμεθα τις ανομίες μας ή τις κακίες μας, διότι την ίδια στιγμή επανορθώνουμε για το παρελθόν με την θλίψη της σάρκας και του πνεύματος, και ενισχύουμε την άμυνά μας ενάντια στους πειρασμούς που θα ακολουθήσουν. «Αγρυπνεείτε και προσεύχεσθε, διά να μη εισέλθητε εις πειρασμόν».

MATΘ. 3:6

MATΘ. 26:41

2. Πιστεύω ότι ο λόγος που δοκιμάστηκαν ήταν επειδή κοιμήθηκαν, με αποτέλεσμα να εγκαταλείψουν τον Κύριο μετά τη σύλληψή Του, κι αυτός που Τον ακολούθησε, που είχε προηγουμένως βγάλει μαχαίρι, κατέληξε να Τον αρνηθεί τρεις φορές: διότι όπως λένε, **κανείς αδοκίμαστος δεν θα πάει στον ουρανό.**

3. Ο Κύριός μας ο ίδιος, μετά τη Βάπτισή Του αντιμετώπισε πειρασμούς, όταν είχε νηστεύσει σαράντα μέρες. «Και γι' αυτό», θα πείτε, «καλύτερα να νηστεύουμε μετά τη Βάπτισή». Και ποιός θα μας το απαγορεύσει εκτός από το καθήκον που έχουμε να χαιρόμαστε και να ευχαριστούμε το Θεό για τη σωτηρία μας;

(MATΘ. 4:2,3)

4. Αλλά η νηστεία του Κυρίου μας – κατά την ταπεινή μου γνώμη – ήταν ένα είδος μομφής προς το λαό Ισραήλ. Γιατί όταν ο λαός διέσχισε τη θάλασσα και ήρθε στην έρημο, παρόλο που τρεφόταν επί σαράντα χρόνια από το Θεό, θυμόταν το σαρκίο του περισσότερο από τον Κύριο. (*73)

(ΕΞ. 16:3)

XX. 1. *Ingressuros baptismum orationibus crebris, ieiuniis et geniculationibus et pervigiliis orare oportet, et cum confessione omnium retro delictorum, ut exponant etiam baptismum annis: Tinguébantur, inquit, confitentes delicta sua - nobis gratulandum est si non publice confitemur iniquitates aut turpitudines nostras - simul enim de pristinis satisfacimus conflictatione carnis et spiritus, et subsecuturis temptationibus munimenta praestruimus. Vigilate et orate, inquit, ne incidatis in temptationem.*

(*73) Η προ-βαπτισματική νηστεία συστήθηκε στον Παύλο, κοίτα ΠΡΑΞ. 9[10]:9. Είναι καθαρά ένδειξη ευσέβειας και γινόταν πολλάκις και πριν την χειροτονία. Ο Ιωάννης Γουέσλεϊ (1703-1791) νήστευε τρεις μέρες πριν χειροτονηθεί. Σχετικά με τη νηστεία προ του βαπτίσματος η Διδαχή (π. 80-100 μ.Χ.) συστήνει: “Πριν από το βάπτισμα, να νηστεύουν εκείνος που θα βαπτίσει και εκείνος που θα βαπτισθεί, ακόμη και όσοι άλλοι μπορούν. Γενικά να συστήσεις σε αυτόν, που πρόκειται να βαπτισθεί, να νηστεύσει μια - δύο μέρες πριν.” (7:4)

Αφού ο Κύριος «εφέρθη υπό του Πνεύματος εις την έρημον» και νήστεψε «επί ημέρας τεσσαράκοντα», απέδειξε ότι «ο άνθρωπος» του Θεού «με άρτον μόνον δεν θέλει ζήσει, αλλά με τον Λόγον του Θεού» και ότι **οι δοκιμασίες που σχετίζονται με τον κορεσμό και την υπερβολική ευχαρίστηση του στομαχιού, υπερνικούνται από την νηστεία.**

MATΘ. 4:4

5. Igitur benedicti, quos gratia dei expectat, cum de illo sanctissimo lavacro novi natalis ascenditis et primas manus apud matrem cum fratribus aperitis petite de patre, petite de domino, peculia gratiae, distributione charismatum subiacere. Petite et accipietis, inquit. quaesistis enim et invenistis, pulsastis et apertum est vobis. tantum oro, ut cum petitis etiam Tertulliani peccatoris memineritis.

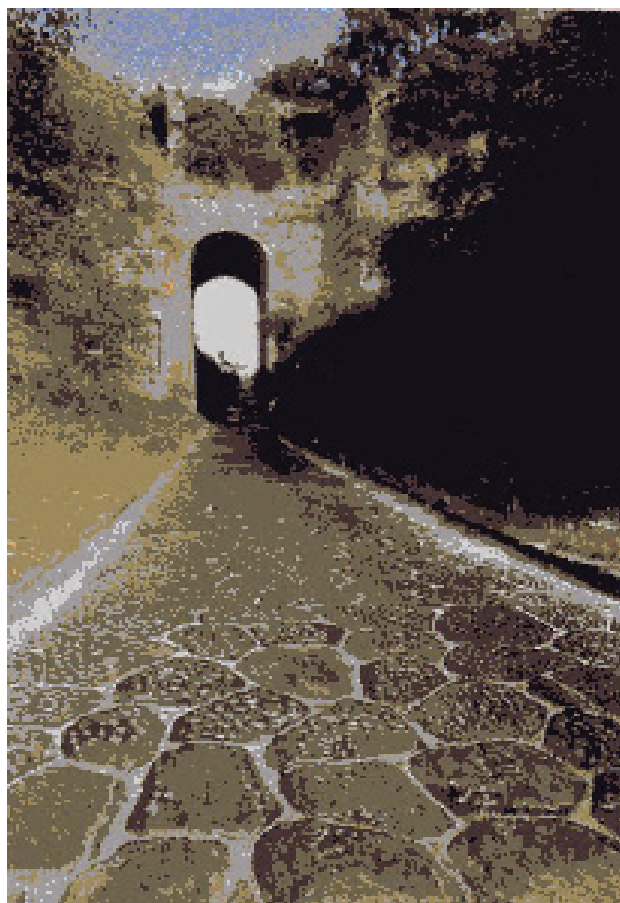
5. Ευλογημένοι, εσάς που σας περιμένει η χάρη του Θεού (*74), όταν βγείτε από το βαπτιστήριο πλυμένοι και αναγεννημένοι (*75) και γιά πρώτη φορά υψώσετε τα χέρια (*76) μαζί με τους αδελφούς σας μέσα στο σπίτι της Μητέρας σας (*77), ζητήστε από τον Πατέρα και Θεό σας να προστεθούν σε σας τα δώρα της χάρης, οι «διανομές του Αγίου Πνεύματος». «Ζητήστε και θα λάβετε», λέει (ο Κύριος). Πράγματι, ζητήσατε και βρήκατε. Χτυπήσατε, και η πόρτα άνοιξε σε σας. Το μόνο που σας ζητώ είναι να θυμάστε στις προσευχές σας και τον αμαρτωλό Τερτυλιανό. (*78)

EBP. 2:4

MATΘ. 7:7

(*74) Οι κατηχούμενοι, οι προετοιμαζόμενοι για το βάπτισμα. (*75) Νέοι άνθρωποι, με μηδενικό χρέος αμαρτιών, διότι: “Δεν βαπτίζομαστε γιά να σταματήσουμε να αμαρτάνουμε, αλλά γιατί έχουμε ήδη σταματήσει να αμαρτάνουμε, και γιατί είμαστε ήδη πλυμένοι και καθαροί.” (Περί Μετανοίας, (6:17). (*76) Ωραία πρακτική της αρχαίας Εκκλησίας, (1 ΤΙΜ. 2[B]:8), που εδώ περιλαμβάνει και τις γυναίκες. (*77) Της Εκκλησίας. “Όποιος έχει πατέρα τον Θεό, έχει μητέρα την Εκκλησία”. Κυπριανός Καρχηδόνας (205-258). (*78) Η συναίσθηση των αγίων, ότι ουδείς είναι υπεράνω της Εκκλησίας. (ΡΩΜ. 1[A]:12)

ΣΥΝΟΨΗ ΠΕΡΙ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ

Η δεύτερη πραγματεία του Τερτυλλιανού την οποία εξετάζουμε είναι το **βάπτισμα**, το οποίο αποτελεί το ορατό σημείο της χάριτος που επιβεβαιώνει και επισφραγίζει την ενυπάρχουσα μετάνοια και πίστη και επισημοποιεί την «άφεση των αμαρτιών».

«Ομολογώ εν βάπτισμα εις άφεσιν αμαρτιών» Σύμβολο Νικαίας

Ξεκινώντας μακαρίζει όσους έχουν βαπτισθεί και απολουσθεί από τις αμαρτίες τους: «Τι κάνεις τώρα, βαπτισθείς απολούσθητι από των αμαρτιών σου...» (ΠΡΑΞ. 22[ΚΒ]:16) γράφοντας: «Ευτυχισμένοι εμείς που το μυστήριο του νερού μας έπλυνε από τις αμαρτίες του παρελθόντος και μας ελευθέρωσε για την αιώνια ζωή!» (1:1)

Συνεχίζει τονίζοντας ότι η άγνοια για το βάπτισμα δεν είναι ένα μικρό πράγμα «ή αγνοείτε ότι όσος εβαπτίσθημεν εις Χριστόν Ιησούν, εις τον θάνατον αυτού εβαπτίσθημεν;...» (ΡΩΜ. 6[ΣΤ]:3), για το λόγο αυτό «Η παρούσα πραγματεία θα φανεί χρήσιμη αν διδάξει αυτούς που τώρα 'σχηματίζονται' (πνευματικά), αλλά και εκείνους που αρκούνται απλά να πιστεύουν χωρίς να ερευνούν τις παραδόσεις, και έχουν μιά απλοϊκή, αδοκίμαστη πίστη που δεν βασίζεται στην εμπειρία» (1:1) για να προσθέσει αργότερα και όλους «αυτούς που ζαφνικά νιώθουν την επιθυμία να βαπτιστούν» (18:2)

Για τον Τερτυλλιανό η εντολή του Χριστού είναι ξεκάθαρη: «Ο πιστεύσας και βαπτισθείς σωθήσεται, ο δε απιστήσας κατακριθήσεται.» (ΜΑΡΚ. 16[ΙΣΤ]:16-ΚΜΝ). Έτσι το βάπτισμα γίνεται σε ανθρώπους που έχουν μετανοήσει και πιστέψει οι οποίοι δια του βαπτίσματος επισημοποιούν την άφεση των προηγούμενων αμαρτιών τους:

Και αυτό συμβαίνει «Γιατί η μετάνοια προπορεύεται και η άφεση ακολουθεί: η μετάνοια 'ετοιμάζει την οδόν' (10:6) ... το μυστήριο επεκτάθηκε και η σφραγίδα της Βάπτισης προστέθηκε, 'ντώνοντας' σα να λέγαμε την προηγούμενως απλή πίστη, που δεν είναι πλέον αποτελεσματική χωρίς την υπακοή στο δικό της νόμο» (13:2) ... (και με το) «'εάν τις δεν γεννηθή εξ ύδατος και Πνεύματος, δεν δύναται να εισέλθη εις την βασιλείαν του Θεού', πρόσθεσε στην πίστη την αναγκαιότητα της βάπτισης. Κατά συνέπεια, από τότε και μετά όλοι οι πιστοί βαπτίζονταν.» (13:3)

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ

Συστήνει προσευχή και την προβαπτισματική νηστεία (ΠΡΑΞ. 9:9). «*Αυτοί που πρόκειται να βαπτιστούν πρέπει να προσεύχονται συχνά γονατιστοί, να κάνουν νηστείες, ολονυχτίες, και να εξομολογούνται τις παλιές τους αμαρτίες ώστε να εκπληρώνεται και η Βάπτιση του Ιωάννη ... (20:1), 'με άρτον μόνον δεν θέλει ζήσει, αλλά με τον Λόγο του Θεού' κι ότι οι δοκιμασίες που σχετίζονται με τον κορεσμό και την υπερβολική ευχαρίστηση του στομαχιού, υπερνικούνται απ' την νηστεία» (20:4)*

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις περιστάσεις, την θέληση, ακόμα και την ηλικία του ατόμου, η αναβολή της Βάπτισης είναι προτιμότερη, ιδιαίτερα για τα παιδιά (όχι νήπια όπως οι Μεσαιωνιστές λένουν) όσο πνευματικά και σταθερά και αν φαίνονται. Το ίδιο γενικά συστήνει και στους ανύπαντρους.

«*Ο Κύριος πράγματι είπε 'μην εμποδίζετε τα παιδιά να έλθουν σ' εμένα'. Ας έλθουν όταν μεγαλώσουν, όταν μάθουν, όταν διδαχτούν σε τι έρχονται. Ας γίνουν Χριστιανοί όταν είναι ικανά να γνωρίσουν το Χριστό. Γιατί να βιαστεί η ηλικία της αθωότητας να λάβει άφεση αμαρτιών; Είμαστε πιο συνετοί στα υλικά παρά στα πνευματικά; Πώς και εμπιστευόμαστε ουράνια περιουσία σε κάποιον που δεν μπορούμε να εμπιστευτούμε επίγεια;*

Ας μάθουν πρώτα πως να ζητήσουν την σωτηρία, και μεις μετά ας 'δώσουμε σ' αυτόν που ζητά'.» (18:5)

Στην αρχαία Εκκλησία υπήρχε παράδοση να βαπτίζονται πολλοί ομαδικά στις εορτές (Πάσχα-Πεντηκοστή) αλλά «*Όμως κάθε μέρα είναι του Κυρίου, άρα κάθε καιρός και κάθε ώρα είναι κατάλληλη για Βάπτιση. Όσο και να διαφέρουν οι εποχές, δεν υπάρχει διαφορά στη χάρη.*» (19:3)

Η ΑΠΛΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΖΕ ΠΟΛΛΟΥΣ

Η απλότητα της όλης τελετής σκανδάλιζε μερικούς που έλεγαν πως είναι δυνατόν ένα βύθισμα στο νερό να εξασφαλίζει την αιώνια ζωή; «*βυθίζεται συνοδεία μερικών λέξεων και αναδύεται ελάχιστα πιο καθαρός απ' όσο ήταν όταν μπήκε, δεν πιστεύουν ότι με αυτό τον τρόπο εξασφάλισε την αιώνια ζωή.*» (2:1) Και συνεχίζει ομολογώντας ότι «*Είναι αλήθεια πως τίποτα δεν σκανδαλίζει τους ανθρώπους περισσότερο από την απλότητα του έργου του Θεού συγκρινόμενη με το μεγαλείο του αποτελέσματος.*» Όμως αυτό δεν τους δικαιολογεί: «*Άθλια απιστία που αρνείσαι να αναγνωρίσεις τις κατ'εξοχήν ιδιότητες του Θεού – την απλότητα και τη δύναμη! ... Και εμείς θαυμάζουμε – αλλά επειδή πιστεύουμε. Όμως η απιστία θαυμάζει και αρνείται να πιστέψει*» (2:2)

Εντούτοις καταλήγει απολογητικά ότι «ο Λόγος του Θεού έχει τις απαντήσεις έτοιμες και στις δύο περιπτώσεις: Τα μωρά του κόσμου εξέλεξεν ο Θεός, διά να καταισχύνει τους σοφούς, και 'Τ' αδύνατα παρά ανθρώποις είναι δυνατά παρά τω Θεώ'» (2:3)

Δεν είναι κάτι παράλογο ή αφύσικο, «αφού μέσα στα νερά γεννήθηκε ο κόσμος, μέσα στο νερό γεννιόμαστε και εμείς, φυσικά και πνευματικά» αναλύει στο 3ο και 4ο. κεφ. και διασαφηνίζει πώς το βάπτισμα με την ενεργό χάρη του Αγίου Πνεύματος του Θεού γίνεται μέσον καθαρισμού:

«Το Πνεύμα αμέσως κατεβαίνει από τον ουρανό, στέκεται επάνω στο νερό και το αγιάζει, δηλαδή του μεταδίδει την δική Του ιδιότητα: τότε εκείνο απορροφά την ικανότητα να εξαγιάζει.» (4:4) Γιατί οι ειδωλολάτρες απορρίπτουν αυτό, αφού οι ίδιοι «τηρούν το έθιμο του τελετουργικού εξαγνισμού, δηλαδή ραντίζουν με νερό τα κτήματά τους, τα σπίτια τους, τους ναούς τους, ακόμα κι ολόκληρες πόλεις» (5:1) συνήθεια η οποία όπως γίνεται φανερό αντέγραψαν οι Μεσαιωνιστές.

Είναι τόσο εύκολοι όλοι, ειδωλολάτρες και άπιστοι, στο να «απορρίπτουν την πίστη μας επειδή δεν πιστεύουν τα πράγματα του Θεού, ενώ από την άλλη μεριά πιστεύουν τις απομιμήσεις τους που προέρχονται από τον εχθρό» (5:3) Όμως «**υπάρχει καλύτερη θρησκεία από αυτή του ζωντανού Θεού;**» (5:2)

ΣΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΔΕΝ ΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ ΤΟ ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ

Το βάπτισμα «**αφαιρεί από τον άνθρωπο την ενοχή και τον απαλλάσσει από την τιμωρία**» (5:6) αλλά ξεκαθαρίζει ότι «**Δεν λέω πως λαμβάνουμε το Άγ. Πνεύμα μέσα στο νερό, αλλά πως προετοιμαζόμαστε γι' Αυτό με τον καθαρισμό.**» (6:1)

Το βάπτισμα στο οποίο παρίστανται οι άγγελοι, «**προετοιμάζει την οδό για να έρθει το Πνεύμα το Άγιο. Αυτό επιτυγχάνεται με τον καθαρισμό των αμαρτιών που κατορθώνει η πίστη**» (6:1)

Μετά το βάπτισμα οι πρεσβύτεροι καλούνται να προσευχηθούν για την πλήρωση με το Άγ. Πνεύμα (χρίσμα) και τότε όπως με τα υδρόπνευστα όργανα «**ο Θεός με το δικό Του όργανο παράγει νότες πνευματικής έξαρσης μέσω της 'επιθέσεως αγίων χειρών'**» (8:1)

Αυτό δείχνει ότι το Χρίσμα αοράτως και αναισθήτως δεν είναι παρά μία μυθολογία. Όπως δίδαξε ο Συμεών Ν. Θεολόγος (950-1002): «**Κατανοητός και αντιληπτός γίνεται η ενοίκηση της τρισυποστάτου θεότητας ... εάν κάποιος λέγει ότι χωρίς γνώση και αίσθηση (αναισθήτως) λαμβάνει και κατέχει ο πιστός, το Άγιο Πνεύμα βλασφημεί και ψεύτη κάνει το Χριστό, που είπε ότι 'ποταμοί ύδατος ζώντος θα εξέλθουν από την κοιλία αυτού' ...**» Πρακτικά - Θεολογικά, Κεφ. 3,7,43

Για να μη γίνει καμιά παρανόηση επειδή άνθρωποι κάνουν το βάπτισμα και επιθέτουν χείρας για την λήψη του Αγίου Πνεύματος, ο Τερτυλλιανός διασαφηνίζει ότι «μόνο ο Θεός μπορεί να συγχωρεί αμαρτίες και να δίνει το Πνεύμα» (10:3)

Στο 9ο κεφ. αναλύει ότι η Αγία Γραφή είναι γεμάτη από εικόνες με ευλογημένο νερό:

«το νερό κατέστρεψε το Φαραώ με όλο το στρατό του. Εδώ φαίνεται ολοκάθαρα το μυστήριο της Βάπτισης: ο άνθρωπος ελευθερώνεται από τον παρόντα κόσμο με τη βοήθεια του νερού, και αφήνει πίσω του τον πρώην τυραννικό αφέντη του το διάβολο, νικημένο μέσα στο νερό.»

Συνεχίζοντας την έξοχη πραγματεία του, την πρώτη στην αρχαία Εκκλησία με θέμα το βάπτισμα, έρχεται στις ενστάσεις πολλών αστήρικτων που διατρεβλώνουν τις Γραφές «ελπίζοντας έτσι να καταργήσουν το μυστήριο του νερού» (12:4) λέγοντας ότι το βάπτισμα είναι ένας τύπος χωρίς αξία αφού και οι απόστολοι δεν λέγει πουθενά ότι βαπτίσθηκαν.

Όχι μόνο καταρρίπτει από την Αγία Γραφή μια τέτοια ανοησία που βάζει σε κίνδυνο την σωτηρία του ανθρώπου, αλλά αμέσως μετά έρχεται στο φλέγον θέμα για την αρχαία Εκκλησία: Τι γίνεται με τους αμαρτάνοντες θανασίμως μετά το βάπτισμα;

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΥΤΩΝ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΠΕΣΑΝ ΣΕ ΘΑΝΑΣΙΜΗ ΑΜΑΡΤΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ

«Εάν τις ίδη τον αδελφόν αυτού αμαρτάνοντα αμαρτίαν μη προς θάνατον αιτησει και δώσει αυτό ζωήν τοις αμαρτάνουσιν μη προς θάνατον εστίν αμαρτία προς θάνατον ου περί εκείνης λέγω ίνα ερωτήσει.»(1 ΙΩΑΝ. 5:16-KMN)

Θανάσιμες αμαρτίες είναι τα έργα της σαρκός, τα οποία «οι τα τοιαύτα πράττοντες βασιλεία Θεου δε θέλουσι κληρονομήσει.» (ΓΑΛ. 5[E]:19)

«Μα γι' αυτό το λόγο ο κόσμος θα καταστραφεί διά πυρός, όπως ακριβώς ο άνθρωπος που μετά τη Βάπτιση αμαρτάνει και πάλι» (8:5)

Το Βάπτισμα δεν μπορεί να γίνει ένα «παιχνίδι των αμαρτωλών που λερώνουν το νερό της Βάπτισης μ'επαναλαμβανόμενες αμαρτίες, ώσπου να το κάνουν τόσο βρώμικο που να βρωμίζει μάλλον παρά να καθαρίζει!»(15:3)

Και μολονότι αυτό δημιουργεί φόβο και για το λόγο αυτό πολλοί καθυστερούσαν το βάπτισμα, προσθέτει ότι «Όποιος καταλαβαίνει τη σημασία της Βάπτισης, φοβάται περισσότερο τις συνέπειές της παρά την αναβολή της.» (18:6)

Για περισσότερα στοιχεία για την αποκατάσταση από την πτώση σε θανάσιμη αμαρτία μετά το βάπτισμα κοίτα στο προηγούμενο έργο του, «Περί Μετανοίας».

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΙ ΒΑΠΤΙΖΟΥΝ

«Ο ανώτερος λειτουργός, -που είναι ο επίσκοπος-, έχει βεβαίως το δικαίωμα και να βαπτίζει. Μετά οι πρεσβύτεροι και οι διάκονοι, όχι όμως χωρίς εξουσιοδότηση του επισκόπου, διότι έτσι φαίνεται ο σεβασμός προς την Εκκλησία: και όταν διατηρείται αυτός ο σεβασμός, εξασφαλίζεται η ειρήνη.» (17:1)

Τώρα έρχεται σε μία αποκαλυπτική θέση. «Αλλά ακόμα και λαϊκοί -σ.μ. οι μη χειροτονημένοι- έχουν το δικαίωμα να βαπτίζουν – γιατί αυτό που όλοι έλαβαν, όλοι μπορούν και να δώσουν. Δεν νομίζουμε βέβαια πως το όνομα ‘μαθητές’ ανήκει μόνο στους επισκόπους, πρεσβυτέρους και διακόνους!» (17:2), και συνεχίζει:

«Όπως ο Λόγος του Θεού ανήκει σε όλους τους ανθρώπους, έτσι και η Βάπτιση που είναι θείος θεσμός μπορεί να εκτελείται από όλους.» (17:2)

«Αλλά πόση σεμνότητα και υπακοή οφείλουν να έχουν οι λαϊκοί (γιατί αυτά τα προνόμια ανήκουν στους ανωτέρους τους) ώστε να μην αναλάβουν (χωρίς λόγο) καθήκον που αρμόζει σε επίσκοπο! Οι αντιθέσεις με τους επισκόπους γεννούν σχίσματα. Ο άγιος απόστολος έλεγε: ‘όλα είναι στην εξουσία μου, αλλά όλα δεν με συμφέρουν’» (17:2)

Καταλήγει λοιπόν ότι οι λαϊκοί βαπτίζουν όταν είναι ανάγκη.

«Το δικαίωμα να βαπτίζουν οι λαϊκοί ας το εξασκούν μόνο σε περιπτώσεις ανάγκης, όταν δεν γίνεται διαφορετικά λόγω περιστάσεων, χώρου και χρόνου. Η τόλμη του διασώστη είναι ευπρόσδεκτη όταν κάποιος κινδυνεύει. Κι όταν αυτός που μπορεί να τον σώσει δεν το κάνει, θα είναι ένοχος για τη βοήθεια που δεν πρόσφερε.» (17:3)
-Περιλαμβάνει αυτή η έκτακτη κατ’ ανάγκη εξουσία των λαϊκών και γυναίκες;

Μερικοί στην εποχή αυτή παρουσίασαν μια ψευδεπίγραφη νουβέλα με τον τίτλο «Έργα του Παύλου και της Θέκλας», «για να υποστηρίξουν το δικαίωμα των γυναικών να διδάσκουν και να βαπτίζουν.» (17:4)

Η αλήθεια είναι αποστομωτική:

«ας πληροφορηθούν ότι το έγγραφε πρεσβύτερος εκκλησίας της Ασίας με δικό του υλικό, χρησιμοποιώντας το όνομα του Παύλου. Όταν τον ανακάλυψαν ομολόγησε ότι το έκανε από αγάπη για τον Παύλο και βέβαια παραιτήθηκε.» (17:5)

Και καταλήγει:

«Πόσο ασυνεπής με την πίστη θα ήταν αν έδινε στην γυναίκα το δικαίωμα να κηρύττει και να βαπτίζει, εκείνος που δεν της επιτρέπει ούτε καν να διδάσκει! ‘Οι γυναίκες να σιωπούν’, λέει ‘και να ρωτούν τους άνδρες τους στο σπίτι’» (17:5)

Ο Τερτυλλιανός παίρνοντας αφορμή από την εμφάνιση μιας «*ιέρειας*» (παστόρισα ή ιεροκηρυκίνα, στις μέρες μας), που ανήκε στην αίρεση του Καναϊνίτη Γνωστικού Γαΐου η οποία ενίοτε βάπτιζε αλλά κήρυττε γενικά ότι το βάπτισμα δεν είναι αναγκαίο για τη σωτηρία, επιτίθεται με καυστική γλώσσα:

«*Μιά οχιά της αίρεσης του Γαΐου που έζησε πρόσφατα εδώ παρέσυρε πολλούς με τη δηλητηριώδη της διδασκαλία που αποσκοπούσε πρωτίστως στην κατάργηση της βάπτισης.*»(1:2)

«*Αλλά η αναίδεια μίας γυναίκας που τολμά να διδάσκει, δεν έπεται πως θα της δώσει και το δικαίωμα να βάπτίζει: εκτός αν εμφανιστεί πάλι κάποιο τέρας όπως την αρχαία εποχή, κι όπως εκείνο κατάργησε την Βάπτιση, το νέο τέρας να την εκτελεί.*» (17:4)

Τελειώνοντας:

Απαντώντας στις ‘*ερμηνείες*’ μερικών ότι οι απόστολοι βαπτίσθηκαν στην τρικυμία που ο Κύριος δοκίμασε τον Πέτρο πάνω στα νερά, επειδή ραντίσθηκαν από τα αγριεμένα κύματα απορρίπτει έμμεσα τις Παπικές Μεσαιωνικές θέσεις περί ‘*ραντίσματος*’ ως δήθεν βάπτισμα.

«*Πάντως εγώ νομίζω ότι το να ραντιστούμε από αγριεμένα κύματα είναι τελείως διαφορετικό από το να βαπτιστούμε μέσα στα πλαίσια του θρησκευτικού κανόνα.*» (12:5)

Πως να τον συγχωρήσει η Δυτική εκκλησία;

Επίσης,

μιλώντας για τις αυστηρές προϋποθέσεις για να είναι το βάπτισμα σωστό απορρίπτει βαπτίσματα αιρετικών και εμμέσως «*μπανιαρίσματα*» νηπίων ως κανονικό βάπτισμα.

«*Δεν βαπτίζομαστε γιά να σταματήσουμε να αμαρτάνουμε, αλλά γιατί έχουμε ήδη σταματήσει ν’ αμαρτάνουμε.*» *Περί Μετανοίας* (6:16)

«*Εφόσον δεν τελούν τη Βάπτιση όπως πρέπει, είναι σαν να μην το έχουν καθόλου – κι αυτό που έχουν, δε μετράει.*» *Περί Βαπτίσματος* (15:2)

Πως να τον συγχωρήσει η Ανατολική εκκλησία;